

TRES MIRADES PER UN SOL VOT

TRES MIRADES PER UN SOL VOT

Curs i grup: 6/03

Data de lliurament: 19 de novembre de 2013

Tutora del TR: Carme Cerrillo

Escola Súnion

Marc Tolrà i Rosell

Agraïments

Les *tres mirades* no haurien pogut estar reflectides en aquest treball sense el testimoni de 31 membres dels partits i de les institucions polítiques, dels mitjans de comunicació i de l'opinió pública.

Agraeixo l'entrevista que em van concedir al Molt Honorable President de la Generalitat, Artur Mas, en Oriol Amorós (ERC), en Jaume Collboni (PSC), en Juli Fernández (PSC), en Santi Rodríguez (PPC), la Maria Dolors Domènech (PPC), en Joan Herrera (ICV-EUiA), en José Manuel Villegas (C's), la Isabel Vellet (CUP) i a l'Hèctor López Bofill (SI).

Pel que fa als mitjans de comunicació, vull donar les gràcies a en Kilian Sebrà (Catalunya Ràdio), en Joan Barril (Catalunya Ràdio), la Sara González (ARA), la Isabel Garcia Pagan (LA VANGUARDIA), en Marc Martínez Amat (RAC1), la Neus Tomàs (EL PERIÓDICO), en Jacint Felip (Ràdio 4), en Rafael Lara, en Marc Sala, l'Anna Forment i la Núria Garrido de TVE Catalunya, en Maiol Roger (EL PAÍS Catalunya), la Carol Álvarez (EL MUNDO Catalunya) i a la Maria Jesús Cañizares (ABC Catalunya).

En relació al bloc de l'opinió pública, vull agrair l'entrevista concedida a l'Arcadi Oliveres (Procés Constituent), en Jordi Martínez Soler (ANC), en Camil Ros (UGT Catalunya), la Beatriz Elias Valverde (CEO), en José Grau (Audiència de Barcelona), la Mireia Grau (Indignats), en Toni Aira, en Marçal Sintès i al germà Gabriel Soler (Monestir de Montserrat).

Molt especialment, vull destacar l'ajut rebut per la Consellera Rigau i per en Pol Xart, assessor en matèria de polítiques educatives comparades de la Conselleria, que em van facilitar l'entrevista amb el President de la Generalitat. D'altra banda, vull agrair al Doctor en periodisme per la URL, Toni Aira, per les seves recomanacions i la seva ajuda per iniciar les meves entrevistes quan aquest Treball només estava plantejat.

Als meus pares, pel seu suport en tot moment, i a la meva tutora de Treball de Recerca, la Carme Cerrillo, per la seva dedicació i la seva feina incansable que les *Tres mirades* ens han portat durant aquests últims mesos.

SUMARI

1.- Introducció	3
2.- Preparant unes eleccions	7
2.1.- L'estratègia a seguir	7
2.2.- Màrqueting polític. Com vendre el nostre producte	8
2.3.- L'equip d'assessors	9
2.4.- La relació entre periodistes i polítics	10
2.5.- La teoria de l'establiment d'agenda	12
2.6.- La política al segle XXI. El poder ciutadà	13
3.- El camí cap al 25N	15
3.1.- Els precedents	15
3.1.1.- El pacte fiscal	15
3.1.2.- <i>Catalunya, nou estat d'Europa</i>	16
3.2.- La convocatòria d'eleccions	18
3.3.- Partits i candidats	19
3.4.- Les enquestes preelectorals (precampanya)	21
3.4.1.- CiU, la vencedora en totes les enquestes	21
3.4.2.- La cursa cap a la segona força	22
3.4.3.- ICV-EUiA – Ciutadans: creixement, però quant?	23
3.4.4.- <i>Ser o no ser</i>	23
3.5.- La campanya electoral	24
3.5.1.- L'informe d'EL MUNDO	24
3.6.- 25N, el dia de les eleccions	25
3.6.1.- Els discursos dels candidats	26
3.6.2.- Titulars de l'endemà	28
3.7.- El pacte d'estabilitat parlamentària entre CiU i ERC	28
4.- Els partits polítics, els mitjans de comunicació i l'opinió pública a l'entorn del 25N	30
5.- Conclusions	48
Epíleg	51
Bibliografia	52

1.- Introducció

Catalunya està vivint un procés polític històric que consisteix a decidir l'estatus polític que vol tenir en un futur. La independència, qüestió defensada per una minoria no fa tants anys, s'ha convertit en el centre del debat polític català, tant en les posicions a favor com en contra de la secessió.

Personalment, des de finals de Primària m'ha apassionat la política i continua fent-ho i més ara en què res no està decidit i les eleccions són del tot obertes. El 25 de novembre, data de les últimes eleccions al Parlament de Catalunya, en què s'escollien els diputats i les diputades per a la X legislatura, va suposar una gran sorpresa. L'hegemònica CiU dels dos últims anys es desinflava davant d'una Esquerra en alça. D'altra banda, vam veure com Albert Rivera, líder de Ciutadans que el 2010 va estar a punt de perdre la representació, triplicava els seus escons i sacsejava la política catalana.

La política és imprevisible, té vida pròpia. I per primera vegada en molts anys, ha aconseguit que la majoria de la societat se senti dins d'aquesta. El 25N no va deixar ni deixa ningú indiferent perquè es debat, ni més ni menys, que el futur polític del lloc on vivim. Per aquesta raó, vaig voler fer aquest Treball de Recerca sota el títol *Tres mirades per un sol vot* i aconseguir que aquest fes una ullada ràpida però incisiva a tots aquells que tenen alguna vinculació, ja sigui política, periodística o civil, amb el que van ser les eleccions amb més participació de la història de Catalunya.

En resum, el Treball té la voluntat d'aportar els punts de vista de tots els partits amb representació parlamentària durant la IX i la X legislatura, de la majoria de mitjans de comunicació, tant d'àmbit català com espanyol. Finalment, la tercera mirada correspon a un bloc anomenat *opinió pública* en el qual he inclòs, entre d'altres, doctors en periodisme, organitzacions socials, organitzacions civils, un jutge de l'Audiència de Barcelona i el Centre d'Estudis d'Opinió (CEO).

Per arribar a aquesta pluralitat de mirades que em permetin comparar-les i extreure'n conclusions sobre l'opinió majoritària, he fet servir l'entrevista com a element bàsic d'extracció d'informació. A partir dels contactes previs al Treball que tenia, he anat fent xarxa fins que he arribat a les persones que em podien respondre a les meves qüestions.

De vegades, la persona a qui vaig fer una entrevista em va ajudar a aconseguir una que em faltava si aquesta la coneixia. Finalment, quan cap de les dues situacions no tenia lloc, simplement, em vaig posar en contacte amb la persona desitjada a través del telèfon o del correu electrònic.

Tot i així, tot aquest procés d'entrevistes s'ha vist complementat amb la lectura de cinc llibres, entre ells destaco ***La comunicació política*** del Doctor en Periodisme per la Universitat Ramon Llull (URL) Toni Aira, ***Periodistes contra polítics*** del també Doctor en Periodisme per la URL i ***Estableciendo la agenda*** de Maxwell McCombs, un dels pares de la teoria de l'establiment de l'agenda.

L'altra gran font d'informació van ser les hemeroteques dels diaris, tant els d'àmbit català com espanyol, i el portal web de TV3 i Catalunya Ràdio, el 324.cat, pel que fa al seguiment de la campanya electoral, entre d'altres esdeveniments.

Aquest procés d'investigació que acabo de descriure breument va començar el 25 setembre de 2012, dos mesos justos abans de la celebració de les eleccions. En aquell moment, el President Artur Mas assenyala que convocava eleccions arran de la massiva manifestació de l'Onze de Setembre d'aquell mateix any, en la qual es reclamava Catalunya com a nou estat d'Europa, i del no rotund del president del govern espanyol, Mariano Rajoy, a un nou tractament fiscal per a Catalunya.

L'ambient que es respirava em feia preveure que Catalunya es trobava en un encreuament i que el que passaria en els mesos immediats seria de gran transcendència perquè es construiria el Parlament que faria que Catalunya avancés cap a la independència, cap al federalisme o que es quedés en l'estatus actual de *comunitat autònoma*.

Des del meu punt de vista, les raons per les quals Mas convocava eleccions anticipades eren lògiques des de l'òptica nacional però agosarades des del punt de vista partidista. D'una banda, el sobiranisme i l'independentisme tocaven sostres que mai no s'havien vist i el President no podia restar indiferent, però, en un context de retallades i de malestar social, el debat

independentista podia guarir la imatge del Govern en aquells sectors més reivindicatius i més afectats per les tisorades.

Les enquestes que vaig anar recopilant durant la precampanya apropaven CiU a la majoria absoluta o, directament, la hi donaven. Creia que Mas no hi arribaria però que es quedaria a les portes (64-66 escons).

Tot i així, també valorava la importància dels mitjans de comunicació d'àmbit català i sobiranistes en escalfar el debat sobre la independència de Catalunya durant tot l'estiu i fins al moment de la precampanya. Alhora, com que la societat es movia, CiU s'havia de moure perquè sempre ha representat la centralitat política i això beneficiaria la federació.

Gràcies a les fonts d'informació que he descrit anteriorment, he realitzat un capítol titulat *El camí cap al 25N* en el qual faig una visió de tots els precedents que han portat Catalunya a arribar a preguntar-se sobre si ha de ser un estat propi i de tot el desenvolupament de la precampanya electoral, de la campanya pròpiament dita i de les reaccions posteriors a les eleccions. Per limitacions d'espai, en aquest treball només hi ha allò més essencial.

A l'Annex podreu trobar tota l'ampliació d'aquell punt i les 31 entrevistes completes de les personalitats entrevistades dels partits polítics, dels mitjans de comunicació i de l'opinió pública que en aquest treball s'esmenten al punt quatre, entre d'altres.

La hipòtesi, doncs, de l'inici de la investigació és el gran fervor independentista que donaria un ampli suport a Artur Mas, recolzat per les entitats civils que treballen per l'estat propi, per la majoria de mitjans amb seu editorial a Barcelona i per Esquerra. La resta potser van acusar el President d'oportunista o de portar Catalunya a la confrontació. Tot i així, penso que Mas tenia el suport de la majoria del sector nacionalista català, dins i fora del Parlament, que duria a terme el seu full de ruta amb ERC ja que no obtindria la majoria absoluta.

Així doncs, Catalunya es preguntava si Artur Mas guanyaria les eleccions amb majoria absoluta, o si necessitaria l'ajuda de Junqueras per arribar als 68 diputats? Es trencaria el mapa polític de la transició amb un PSC que no seria segona força? Fins a quin punt arribaria la polarització del NO a la

independència amb PPC i Ciutadans al capdavant? Entraria la CUP? Desapareixeria SI de l'hemicicle?

¿Els diaris, les ràdios i les televisions catalanes van ajudar a maximitzar el crit independentista? És tangible una CiU a l'alça després de dos anys aplicant polítiques d'austeritat? Les retallades els passaran factura? Fins a quin punt les enquestes preelectorals anaven errades?

¿Els agents que vetllen pels drets dels treballadors estan a favor del moviment independentista o avantposaran els drets socials abans del debat nacional? L'eix esquerra-dreta s'està difuminant per deixar pas només al debat nacional? Fins a quin punt un sector com el de la justícia està a favor o en contra del moviment? I el que és més important, com Catalunya ha arribat a reclamar la seva independència amb una manifestació d'1,5 milions de ciutadans? Totes les respostes en aquest Treball. Obrim les tres mirades!

2.- Preparant unes eleccions

2.1.- L'estratègia a seguir

L'estratègia com a factor	L'estratègia és allò determinant en la nostra campanya electoral. Una bona estratègia ens donarà un avantatge davant dels nostres rivals.
Estratègia i planificació	Allò que les diferencia és l'acció. Mentre que la planificació és el full de ruta inicial inamovible, l'estratègia es va modificant al llarg, en el nostre cas, de la campanya electoral per assolir l'objectiu final.
Temps	Per a què una bona estratègia electoral funcioni, ha hagut de tenir un temps de preparació i maduració. S'ha de tenir en compte quan són els comicis per saber quan s'ha de començar a elaborar l'estratègia.
Terreny principal i secundari	El terreny principal és aquell on es desenvolupa l'acció, l'anomenada <i>plaça pública</i> i el secundari és aquell on tu com a partit tens més votants. Has d'intentar que a la plaça es parlin dels temes on tu ets més fort, però sempre has de mantenir el vot dels teus votants tradicionals.
Posicionament	Tenir un avantatge respecte dels nostres competidors directes en la ment dels electors.
Diagnòstic	És el pas previ en la construcció de l'estratègia. El diagnòstic és la fotografia del moment, tenint en compte l'històric electoral, així com també la situació socioeconòmica i comunicativa de la zona on ens presentem. La història d'on ens presentem.
Segmentació de l'electorat	A dos nivells. El primer fa referència a dividir el nostre electorat en els <i>electors sempre</i> (passi el que passi ens votaran), els <i>electors potser</i> (no sempre ens han votat. Són els responsables dels transvasaments de vots) i els <i>electors mai</i> (no ens han votat, ni tampoc ho faran ara o en el futur). El segon nivell fa referència a la segmentació pel comportament de l'electorat.
Atribuir significats	Atribució de significats positius al nostre candidat i amagar els negatius de cara a l'electorat. Tot això es podrà percebre en els actes comunicatius d'aquest.
Diferenciació i contrast	Si es volen guanyar unes eleccions, el projecte polític de la formació ha de ser diferenciat i que contrasti amb els programes electorals dels partits rivals.
Relat	Per esdevenir un marc de referència per part de l'electorat, el relat del partit ha de respondre d'on venim, on som i on anem.
Missatge	És la nostra targeta de presentació davant de la societat. El nostre missatge ha d'incloure el problema/es del nostre territori i quina/es solució/ns proposa el partit.
Valors	Representar els valors majoritaris i, en exclusiva, els valors minoritaris d'una part societat demostra que el partit representa la manera com el conjunt de la població veu allò que passa al seu voltant.
Comunicació	La comunicació directa és la millor. Tot i així, quan el candidat es presenta per a un territori més aviat gran, la seva dependència vers els mitjans de comunicació augmenta. Saber comunicar directament les teves propostes polítiques a través dels mitjans és la clau per a un bon exercici comunicatiu.
Comprovar l'estratègia	No fer-ho és un gran error perquè, per a futurs comicis, has de saber quin dels anteriors principis ha estat la clau de l'èxit o del fracàs. ^{1 2}

¹ Tot i que aquests principis van ser ideats per Pau Canaleta, jo els he recopilat del llibre *La comunicació política*, del doctor en Comunicació Toni Aira. Per tant, pot ser que l'escrit contingui idees d'aquest.

² La taula és d'elaboració pròpia.-

El consultor en comunicació, Pau Canaleta, va xifrar en 15 el nombre de paràmetres a seguir en el procés estratègic. En aquest es presenten diversos partits i cadascun d'ells té el seu candidat, altrament anomenat *cap de cartell*. El candidat o candidata, així com totes aquelles personalitats que l'envolten, ha de seguir una sèrie de passos estratègics per arribar a la victòria, que en política es diu *guanyar les eleccions*.

2.2.- Màrqueting polític. Com vendre el nostre projecte

El títol d'aquest apartat ja inclou la paraula: *vendre*. Simplificant, els polítics són els venedors d'un producte anomenat *programa electoral* i, nosaltres, els electors, en som els compradors.

L'acció de comprar, en política, es pot traduir en l'acció de dipositar en una urna una papereta d'un partit o d'un altre. Un partit polític, és clar, voldrà que la majoria de la societat fiqui la seva papereta. Per això caldrà un procés de venda del seu producte, l'anomenat màrqueting polític, cada vegada enfocat més a l'estil de la promoció comercial.

Antigament, el terme de *màrqueting polític* s'anomenava *comunicació política*. Ara, tal i com apunta el doctor en Comunicació Toni Aira, el missatge del candidat passa per la seva imatge, reforçant així el paper dels mitjans de comunicació com a intermediaris entre els polítics i la ciutadania. Amb aquestes regles, la manera de vendre la política s'ha anat apropant a l'estil empresarial. D'aquí el canvi progressiu de noms.³

Aquesta variant del nom generalista de *màrqueting*, que va tenir el seu origen en les eleccions presidencials dels EUA l'any 1952, té un objectiu concret: fer que els ciutadans els votin, modificar les seves actituds i els seus comportaments dels electors en benefici propi.⁴

El contrapunt del màrqueting polític és que els nostres representats es veuen obligats a actuar i parlar en el llenguatge dels mitjans de comunicació perquè aquests són el canal per el qual el missatge del candidat arriba a l'elector. Així ho resumia el doctor en Periodisme, Marçal Sintès.

³ AIRA, Toni. *La comunicació política*. Barcelona: Editorial UOC. 2010., p. 23.

⁴ SINTÈS, Marçal. *Periodistes contra polítics*. Barcelona: Columna Edicions. 2011., p. 146.

La política no té altre remei que adaptar-se a l'hàbitat mediàtic si vol ser eficaç, és a dir, si vol reeixir en el seu afany per guanyar-se el suport del públic. Igualment pel que fa al periodisme, en concret al periodisme polític, que imposa un tipus de relat i una sèrie de condicions que, al mateix temps, fan complicat que els missatges dels polítics arribin a l'electorat d'una manera plenament eficaç i positiva per als seus interessos.⁵

2.3.- L'equip d'assessors

Spin doctors	Segons Darren G. Lilleker, estudiós britànic de comunicació política, un <i>spin doctor</i> és aquell individu que intenta utilitzar les seves tècniques per influir en l'opinió pública projectant un biaix favorable a la informació que arriba al públic, normalment a través dels mitjans de comunicació. ⁶
Director de comunicació	Periodista, però que no exerceix explícitament com a tal. Les seves accions estratègiques giraran a l'entorn de la promoció i gestió de la marca, les relacions institucionals, el màrqueting o la reputació corporativa.
Cap de premsa o de relacions amb els mitjans	Càrrec encarnat per periodistes a casa nostra. Aquests, que tenen unes responsabilitats diferents respecte la del director de comunicació, ha d'unir les institucions amb els periodistes donant informació interessada. Per això, és bo que sigui un periodista, perquè coneix a fons la professió, allò que els professionals volen o no. Però haurà d'aprendre que ara ja no és al bàndol del periodisme. Ja no són els seus <i>companys</i> .
L'expert en demoscòpia	La demoscòpia, la branca de la sociologia que estudia l'opinió pública ⁷ , ajuda a un partit a escollir els temes que han de ser impulsats en el programa electoral, les paraules que ha d'utilitzar per apropar-se més al seu segment d'electors, detectar vots que podrien tornar al partit, saber en quina posició es troba el projecte de l'adversari i, si ets qui pot convocar eleccions, saber el millor moment per dissoldre el Parlament. Això és allò que ha d'esbrinar un expert en demoscòpia.
Cap de protocol	És aquell qui té en compte la <i>posada en escena</i> , qui coordina totes les activitats públiques del líder o candidat (mítings en les campanyes electorals) i planeja qui vindrà i on se situarà cada persona en l'esdeveniment. Treballa colze a colze amb els responsables de comunicació i de seguretat per tal que l'esdeveniment surti com s'havia previst. Una bona organització per tal que la televisió pugui enregistrar unes bones imatges també és una de les tasques del cap de protocol.
L'escriptor de discursos	És un element més que camina cap a la professionalització de la comunicació política. Tot i així, aquesta tasca queda molt difuminada a Catalunya i al conjunt de l'Estat, on la figura de l'escriptor de discursos només existeix per a grans afers polítics.
L'assessor d'imatge	Amb la importància de la imatge en els mitjans de comunicació, aquesta s'ha convertit en un factor d'èxit o de fracàs per a un projecte polític.

⁵ SINTES, Marçal. *Periodistes contra polítics*. Barcelona: Columna Edicions. 2011., p. 151.

⁶ AIRA, Toni. *Els guardians del missatge*. Barcelona: Editorial UOC. 2011., p. 33, 34.

⁷ DICCIONARI de l'Enciclopèdia. <http://www.diccionari.cat/lexicx.jsp?GECART=0165821> [en línia]

Barcelona. 2013. Consulta: [29/08/2013]

L'expert

És aquell que dota de contingut el programa electoral, que acaba essent la referència per a la construcció del discurs. Amb aquests arguments, pots explicar, rebatre, justificar tota la teva acció política, tant si has estat al govern com a l'oposició.^{8 9}

Per desenvolupar una bona campanya electoral, el candidat o la candidata ha de comptar amb un equip de confiança que l'assessorin i així, poder afrontar els comicis amb més bones condicions. Tot i així, l'última paraula sempre la té el candidat o líder polític. A continuació, recullo els principals membres de l'equip assessor. Aquest quadre també es pot extrapolar a les institucions i té vigència en qualsevol període polític, més enllà de l'electoral.

2.4.- La relació entre periodistes i polítics

El polític prendrà més en consideració un mitjà de comunicació si creu que influeix en els sectors del públic que li interessin. Amb aquesta frase, el doctor en Periodisme, Marçal Sintès, resumeix la relació entre els periodistes i els polítics. Sintès també explica la distinció entre els conceptes de *influència* i *poder*. *Influència* és la idea de persuasió, mentre que el *poder* és obligar un tercer a actuar.¹⁰

Des d'aquests dos mots, hom ja pot diferenciar i acotar la relació entre els periodistes i els polítics. En aquest apartat, jo em centraré en la idea de la *influència*, és a dir, en la persuasió.

D'entrada, és innegable que els mitjans influeixen en l'agenda política. Al capdavant, existeix el fenomen de l'establiment d'agenda, que vincula, a grans trets, allò que el mitjà diu, amb allò que la gent pensa. Però la societat és qui vota, i el polític intentarà aconseguir-los per poder guanyar les eleccions. En definitiva, hi ha una influència indirecta entre els periodistes i els polítics des d'una òptica general.¹¹

Els requisits per poder influir al públic es poden mesurar mitjançant el públic, ja sigui amb les audiències (lectors, oients o telespectadors) i les seves

⁸ AIRA, Toni. *Els guardians del missatge*. Barcelona: Editorial UOC. 2011., p. 33-65.

⁹ La taula és d'elaboració pròpia.

¹⁰ SINTÈS, Marçal. *Periodistes contra polítics*. Barcelona: Columna Edicions. 2011., p. 102.

¹¹ Informació ampliada en el punt 1.5.-.

característiques, o amb la reputació i el prestigi que el mitjà té en la societat. En d'altres paraules, la credibilitat i la reputació que té, segons Manuel Castells, és la clau per *modelar la ment* del públic.

Tot i així, Sintès recorda que un periodista mai no admetrà que condiciona l'agenda política i que la seva funció és un compromís amb la democràcia.¹²

En cap cas, i torno a insistir amb la veracitat de la teoria de l'establiment d'agenda, el periodista no es troba deslligat de la política. Política i periodisme sempre han tingut un lligam. Per això, sempre associem, sobretot en les capçaleres de diaris, un rotatiu amb un partit polític determinat.

El periodista britànic John Lloyd va sintetitzar que *les nostres històries* [dels periodistes] *normalment no comporten cap conseqüència seriosa – almenys no per a nosaltres*. Es pot percebre, doncs, que un mitjà pot ajudar a desgastar un polític, una institució o un partit fent que només tingui repercussions per a la víctima dels atacs.

Llavors, és evident que podem afirmar que els periodistes són el quart poder. Tenim l'econòmic, el polític, el coercitiu (especialment militar) i el simbòlic, on els seus recursos són els mitjans d'informació i comunicació.¹³ Guerra a foc obert? No sempre, però en determinats períodes polítics i/o electorals, els mitjans prenen part més que mai i acaben desbocant amb un continu desgast respecte un partit, una institució o un líder. Com ja he comentat en el punt anterior, una de les figures de la defensa pot ser el director de comunicació. Tot i així, aquest necessitarà un mitjà afí per pal·liar els danys causats pels mitjans contraris.

Tot i que dins l'era del 2.0. hom pot accedir directament als portals webs de les institucions o dels partits i aquests li poden transmetre de primera mà el/s seu/s missatge/s, els mitjans tradicionals encara tenen unes audiències altes, sobretot els generalistes, que apleguen centenars de milers de persones en els seus espais informatius. Que el director de comunicació disposi d'un mitjà afí pot ser la seva defensa, i la de la institució on treballa. Però es trenca, una vegada més, la qüestionada independència dels mitjans.

¹² SINTÈS, Marçal. *Periodistes contra polítics*. Barcelona: Columna Edicions. 2011., p. 104, 106.

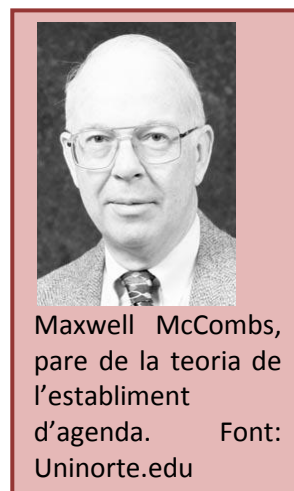
¹³ SINTÈS, Marçal. *Periodistes contra polítics*. Barcelona: Columna Edicions. 2011., p. 135.

Heus aquí la teoria del conflicte, que jo l'adapto a la teoria del dilema. Contraataco l'ofensiva periodística amb el meu mitjà, o deixo que m'enfonsin amb articles, butlletins, reportatges o tertúlies com a armes, respectant així la total independència dels mitjans? La meua resposta és la necessitat de valentia per part dels mitjans la línia editorial dels quals coincideix amb la ideologia de la institució que l'afectat representa. Que ells facin un pas endavant i et defensin. Així, els principis periodístics no hauran estat vulnerats.

2.5.- La teoria de l'establiment d'agenda

Com he apuntat en l'anterior punt, la teoria de l'establiment d'agenda (en anglès, *agenda-setting*) és una realitat quotidiana. Els orígens d'aquesta teoria s'han d'anar a buscar a Chapel Hill (Carolina del Nord, EUA) l'any 1968. Allà, dos joves estudiants de periodisme de la Universitat de Carolina del Nord, Don Shaw i Maxwell McCombs, van voler esbrinar si hi havia una relació entre els temes d'interès dels votants del municipi i allò que aquests consumien dels mitjans de comunicació a l'entorn de les eleccions presidencials d'aquell any.

Per fer-ho, van fer dues preguntes als ciutadans: *quins són els temes més rellevants del dia?* i *Quins mitjans de comunicació consumeixes?* El resultat va ser que hi havia una concordança entre allò que els habitants de Chapel Hill destacaven i allò que els mitjans incloïen com a titulars en política exterior, llei i ordre, economia, assistència pública i drets civils. Per aquest motiu, McCombs afirmà que *L'agenda mediàtica estableix l'agenda del públic* i que els mitjans *donen el tret de sortida al repertori de l'opinió pública*.¹⁴

La nomenclatura que es fa servir per mesurar el grau de concordança és molt senzilla: hi ha una escala del -1 fins a l'1, entenent que -1 correspon a la correspondència inversa, 0 a una no correspondència i 1 a una correspondència perfecta (establiment de l'agenda).¹⁵

¹⁴ McCOMBS, MAXWELL. *Estableciendo la agenda*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica. 2006., p 29, 30 i 31.

¹⁵ McCOMBS, MAXWELL. *Estableciendo la agenda*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica. 2006., p 36.

Uns altres conceptes que s'engloben dins de la teoria de l'establiment d'agenda són els d'incertesa i rellevància. La rellevància ve donada per la significació que un/s mitjà/ns dóna/donen d'uns o de diversos temes, fent que la societat necessiti orientar-se per saber conèixer-lo.¹⁶ A més, si aquest tema suscita incertesa, la gent voldrà saber-ne més i s'abocarà als mitjans per informar-se, per conèixer.

Així mateix, l'*agenda-setting* també posa l'accent en allò que s'anomena l'*agenda d'atributs*. Una gran quantitat d'individus consumeixen informació dels anomenats mitjans de comunicació de masses, que, avui més que mai, t'informen minut a minut d'allò que passa al món. Tot i així, cada persona és diferent, té una història diferent i, per tant, unes vivències diferents. Per saber el grau d'influència dels mitjans en una persona concreta, hem d'analitzar les implicacions psicosocials, els atributs de l'individu: la rellevància personal (m'importa/ no m'importa; m'interessa/ no m'interessa) i emocional (avorrit/ interessant: emocionant/ insípid) que li ha provocat el tema en qüestió. Si la mateixa pràctica es vol extrapolar al conjunt de la societat, la rellevància social (irrellevant/ rellevant; insignificant/ important) s'ha de valorar.¹⁷

Per últim, McCombs deixa la porta oberta al futur de la teoria de l'establiment d'agenda. Amb l'arribada de les noves tecnologies, molts experts afirmen que cadascú de nosaltres tindrà la seva pròpia agenda mediàtica, i per tant, preveuen el final de l'*agenda-setting*. Tot i que les audiències de la premsa en paper i dels canals generalistes de televisió se situen a nivell més baixos que els de fa 15 anys, manifesto que encara els mitjans de comunicació tradicionals (premsa, ràdio i televisió) ocupen un lloc important en el nostre dia a dia. I a més, i tal i com McCombs exposa en l'epíleg d'***Estableciendo la agenda***, molta gent recorre als suports digitals (webs o aplicacions per a mòbils i tauletes) dels mitjans tradicionals per informar-se. *L'agenda-setting encara té recorregut*, afirma el periodista.

¹⁶ McCOMBS, MAXWELL. *Estableciendo la agenda*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica. 2006., p 112, 114.

¹⁷ McCOMBS, MAXWELL. *Estableciendo la agenda*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica. 2006., p 161.

2.6.- La política al segle XXI. El poder ciutadà

En el llibre ***La política vigilada***, Antoni Gutiérrez-Rubí és molt taxatiu quan afirma que *la premsa democràtica va deixar de fer periodisme d'investigació*, que els periodistes s'han doblegat i ja no tenen el seu *esperit lliure i de naturalesa independent*, a més de dia que el desprestigi dels diaris va en paral·lel del desprestigi de la política. L'autor també remarca que *el periodisme ciutadà és aquell que pot impactar informativament qualsevol part del món*.¹⁸ És evident, doncs, que Gutiérrez-Rubí veu com el periodisme ciutadà pot assumir les funcions democràtiques que el periodisme tradicional, apuntant sobretot la premsa, ha perdut.

El periodisme ciutadà, tal com diu el seu nom, és dut a terme per ciutadans corrents que han fet perdre al periodisme tradicional dos valors que els eren exclusius: la immediatesa i l'exclusivitat. És la democràcia vigilada, de la qual ens parla l'autor de la *política vigilada*, fent referència a la cada vegada més, supervisió ciutadana sobre els polítics i sobre la seva gestió democràtica. Supervisió que, a ulls d'un gruix de la societat, haurien de fer els periodistes.

Els crítics opinen que els mitjans han abandonat l'objectivitat i la imparcialitat que els hauria de caracteritzar. D'una banda, aquests pensen que els mitjans públics, pagats per les institucions, han de rendir comptes amb els polítics que governen en aquell període i que els privats són sotmesos a les voluntats dels grups de comunicació del qual en formen part. Els que estan en desacord amb els mitjans tradicionals, els quals són acusats d'estar lligats de mans i peus per una cosa o altra, miren cap a Internet, cap als mòbils, cap a les tauletes. Miren els ciutadans i els assenyalen com a periodistes.

Internet ha donat l'oportunitat que els nous mitjans que, per motius de logística, no tindrien tant pes en el mercat tradicional, en tinguin. A la xarxa, poden fer sentir la seva veu i difondre-la, a través de les xarxes socials. N'hi ha molts de petits, especialment diaris digitals, que són molt crítics amb la gestió democràtica actual.

¹⁸ GUTIÉRREZ-RUBÍ, Antoni: *La política vigilada*. Barcelona: Editorial UOC, 2011., p 26, 31.

A més, amb l'esclat dels telèfons intel·ligents i les tauletes, els que no tenen poder en l'organigrama de les institucions, és a dir, els ciutadans, s'han vist de cop, amb una càmera a les mans i amb un dispositiu que amb un temps rècord pot fer difondre unes imatges a tot el món. Són el poder dels sense poder.¹⁹

3.- El camí cap al 25N

3.1.- Els precedents²⁰

Tot seguit relataré els precedents immediats que han provocat el malestar entre Catalunya i Espanya i han contribuït a la demanda d'una Catalunya independent per part d'una bona part del poble català. La negativa de Rajoy al pacte fiscal i la manifestació de la Diada del 2012. Tot i així, a l'Annex podeu trobar els precedents de fons: l'Estatut del 2006, les consultes populars i la immersió lingüística.

3.1.1.- El pacte fiscal

Moment de les votacions sobre el pacte fiscal en el ple del Parlament el 25 de juliol del 2012. Font: 324.cat

El 25 de juliol del 2012, el Parlament de Catalunya va aprovar el pacte fiscal amb els vots a favor de CiU, ICV-EUiA, ERC i del diputat no adscrit, Joan Laporta, amb les abstencions del PSC (que va votar en contra de l'agència tributària pròpia, tret del diputat socialista Ernest Maragall) i del PPC (que també va votar en contra de l'agència tributària pròpia) i els vots en contra de Ciutadans i Solidaritat en la totalitat del projecte. El pacte

fiscal provoca que Catalunya tingui un concert econòmic semblant al que ara gaudeixen el País Basc i Navarra. Amb una agència tributària pròpia, Catalunya tindria potestat per recaptar tots els impostos que els catalans paguen, tenir una solidaritat amb els altres pobles d'Espanya fixada i que el pagament dels serveis que presti l'Estat s'acordi bilateralment amb la Generalitat. El President

¹⁹ Concepte descrit per Antoni Gutiérrez-Rubí.

²⁰ Tots els precedents es troben recollits i ampliats a l'Annex (pàgines 1-11).

de la Generalitat, Artur Mas, declarà que només amb mig pacte fiscal, Catalunya tindria *dèficit zero*.²¹

Amb la llum verda del Parlament, el President es va reunir amb el cap de l'executiu del govern espanyol el 20 de setembre a les onze del matí. A la una en punt del migdia, la reunió es va acabar amb un no rotund per part del govern espanyol. Rajoy va al·legar que no tenia *marge per pactar* i que els altres partits d'àmbit estatal tampoc no hi estarien d'acord. El president espanyol, però, va instar Mas a revisar el finançament autonòmic.

A la roda de premsa posterior que va oferir el President de la Generalitat, el govern espanyol només va emetre un comunicat, Mas va ser molt taxatiu: *No ha anat bé*. En aquell moment, va explicar que *només ens ofereixen el de sempre* i que *caldrà prendre decisions*. Aquesta última frase va fer pensar a molts membres de l'oposició amb unes eleccions anticipades com, finalment, va ser.²²

Aquest era, doncs, l'últim *pacte* que Catalunya oferia per continuar amb Espanya. Després de la Diada del 2012, que comentaré tot seguit, el President ja va defensar obertament la necessitat d'un estat propi per a Catalunya que, com ell defensa, no és una ruptura, sinó una evolució.

3.1.2.- *Catalunya, nou estat d'Europa*

1,5 milions de catalans segons la Guàrdia Urbana i el Departament d'Interior i 600.000 persones segons la Delegació del govern espanyol a Catalunya es van manifestar l'11 de setembre del 2012 a Barcelona en la concentració més nombrosa de la història de Catalunya.

En aquesta marxa, organitzada per l'Assemblea Nacional Catalana (ANC), també hi van participar les forces polítiques representades al Parlament de la IX Legislatura, tret de la direcció del PSC i de tot el PPC i Ciutadans. El President Artur Mas no hi va assistir tot i que animava a anar-hi.

²¹ Redacció de política. LA VANGUARDIA. <http://www.lavanguardia.com/politica/20120725/54330063011/parlament-aprueba-pacto-fiscal.html>

[en línia] Barcelona. 2012. Consulta: [02/09/2013]

²² 324.cat. <http://www.324.cat/noticia/1895932/politica/Mas-afirma-que-la-crucial-reunio-amb-Rajoy-sobre-el-pacte-fiscal-no-ha-anat-be-i-que-caldr-prendre-decisiones> [en línia] Barcelona. 2012. Consulta: [02/09/2013]

Joana Ortega, Irene Rigau, Josep Antoni Duran i Lleida, Oriol Pujol o l'expressident Jordi Pujol són alguns dels noms de CiU que hi assistiren. Des del sector catalanista del PSC, Àngel Ros o Marina Geli hi van anar. ICV-EUiA, ERC i SI hi van assistir i també hi anà el diputat no adscrit Joan Laporta.²³

La manifestació va col·lapsar el centre de la ciutat comtal i s'avançava molt lentament. Per això, la capçalera es va desprendre de la marxa a les vuit del vespre per anar al Parlament. Allà van ser rebuts per la seva Presidenta, Núria de Gispert, i per tots aquells diputats que ho volguessin. A la cambra catalana, la presidenta de l'ANC va llegir un manifest en nom de tota l'Assemblea i de l'Associació de Municipis per la independència (AMI) en què reclamava que els diputats catalans iniciessin un procés de secessió amb Espanya i mostrava el desig que el President els rebés. Cal també destacar els titulars dels diaris de l'endemà:

LA VANGUARDIA	<i>Catalunya diu prou</i>
EL PERIÓDICO	<i>La Diada de la Independència</i>
ARA	<i>Independència (primer acte)</i>
EL PUNT AVUI	<i>Via lliure</i>
EL PAÍS	<i>El independentismo catalán consigue una histórica exhibición de fuerza</i>
EL MUNDO	<i>El juego independentista se le escapa a Mas de las manos</i>
LA RAZÓN	<i>Desafío independentista</i>
ABC	<i>CiU agita un polvorín^{24 25}</i>

La manifestació de la Diada va tenir molt ressò en els diaris, les ràdios i les televisions internacionals. Per exemple, el *The New York Times* titulava *Protest rally in Catalonia adds a worry for Spain* (*La manifestació a Catalunya afegeix*

²³ 324.cat. <http://www.324.cat/noticia/1885592/politica/Laporta-Una-possibilitat-per-arribar-a-la-independencia-es-construir-una-gran-coalicio-i-convocar-elecciones> [en línia] Barcelona. 2012. Consulta: [02/09/2013]

²⁴ Els titulars han estat recollits de la pàgina web del diari ARA, on es recopilaven tots els titulars amb les seves portades.

²⁵ Taula d'elaboració pròpia.

una preocupació a Espanya), a França Le Monde afirmava que *Une marée humaine exigeant l'indépendance* (*Una marea humana reclama la independència*), el The Guardian deia que la manifestació *marca una fita*. Altres diaris com el The Washington Post, Il Sole, La Repubblica o La Nación, així com la televisió Al-Jazeera, en la seva versió europea, en van fer esment.²⁶

El 12 de setembre, Mas va valorar l'èxit de la marxa i l'endemà, a Madrid, el President va insistir en la necessitat que Catalunya tingui un estat propi. Tres dies després del clam independentista, Artur Mas declarà a la desapareguda ABC Punto Radio que, encara que Rajoy li concedís el pacte fiscal, ell no es *podria oblidar d'aquell clam*.

3.2.- La convocatòria d'eleccions:

El 25 de setembre de 2012 s'havia de celebrar el Debat de Política General. Tot i així, després de la manifestació de la Diada i del no al pacte fiscal per part de Rajoy, s'intuïa que no seria un de qualsevol.

Quan passava un minut de mig quart de cinc, només després de tres minuts d'haver iniciat el seu discurs, el President va anunciar la dissolució del Parlament al·legant que *en situacions excepcionals, decisions excepcionals* fixant el 25 de novembre com a data per a les eleccions. Artur Mas les va convocar perquè *el poble expressi a les urnes un clam que el partit que governa no tenia en el seu programa electoral*. El President va afegir que un milió i mig de persones al carrer no és un fet anecdòtic.

No són temps de qui dia passa any empeny, són temps de jugar-se-la i afegia que *aquest cop no votarà el Congrés, votarà el poble de Catalunya*. Mas també va carregar contra el PP i el PSOE perquè no han sabut aprofitar les oportunitats històriques que han tingut: des de l'Estatut fins al pacte fiscal. Finalment, el President es va comprometre que *quan Catalunya assoleixi els objectius nacionals que el poble català decideixi jo* [el President] *no em tornaré*

²⁶ 324.cat. <http://www.324.cat/noticia/1884772/societat/La-marea-independentista-noticia-de-portada-arreu-del-mon-amb-mitjans-com-la-BBC-Le-Monde-o-Al-Jazeera> [en línia] Barcelona. 2012. Consulta: [02/09/2013]

a presentat a unes eleccions. I desitjo i confio que això serà en una legislatura, millor que en dues.²⁷

Agafem ara tres diaris de diferents ideologies polítiques per comprar-ne els seus titulars: *Mas convoca eleccions i obre el procés d'autodeterminació* (LA VANGUARDIA)²⁸, *Mas adelanta elecciones para alimentar su quimera soberanista* (ABC)²⁹ i *Plebiscit 25-N "Ha arribat l'hora"* (ARA).³⁰

3.3.- Partits i candidats³¹

A continuació detallo les dades bàsiques de cada partit que es va presentar a les eleccions i que té i/o va tenir representació parlamentària durant la/les IX (2010-2012) i la X (2012-) legislatura.

Candidat: Artur Mas i Gavarró.

Eslògan de campanya: *La voluntat d'un poble.*

Els tres pilars del programa electoral:

1. La necessitat d'un estat propi.
2. El creixement econòmic i la generació de nous llocs de treball.
3. Garantir la cohesió social i consolidar l'estat del benestar.

Candidat: Pere Navarro Morera.

Eslògan de campanya: *Federalisme. L'alternativa sensata.*

Els tres pilars del programa electoral:

1. Federalisme, el model d'estat del PSC.
2. Justícia social. Que paguin aquells qui més tenen.
3. Reactivació econòmica.

²⁷ 324.cat. <http://www.324.cat/noticia/1903433/politica/Mas-convoca-eleccions-anticipades-el-25-N-i-diu-que-es-hora-del-dret-a-lautodeterminacio> [en línia] Barcelona. 2012. Consulta: [02/09/2013]

²⁸ Barbeta, Jordi: *Mas convoca eleccions i obre el procés d'autodeterminació*. LA VANGUARDIA, 47.048. Barcelona. 2012., p. 16.

²⁹ ABC: *Mas adelanta elecciones para alimentar su quimera soberanista*. ABC, 35.336. Madrid. 2012., portada.

³⁰ ARA: *"Plebiscit 25-N "Ha arribat l'hora"*. Diari ARA, 663. Barcelona, 2012., portada.

³¹ Els pilars del programa electoral de la formació han estat extrets de la propaganda que cada partit ha fet arribar a les llars catalanes.

Candidata: Alícia Sánchez-Camacho.

Eslògan de campanya: *Catalunya sí, Espanya també.*

Els tres pilars del programa electoral:

1. La prioritat és sortir de la crisi, no d'Espanya (el 50% de l'economia catalana depèn d'Espanya).
2. El dret a sentir-se catalans i espanyols (el 75% segons el CEO 2n Baròmetre 2012).
3. Arreglar els problemes amb diàleg i no mitjançant la confrontació. Unir i no separar.

Candidat: Joan Herrera Torres.

Eslògan de campanya: *I tant si podem!*

Els tres pilars del programa electoral:

1. Garantir la sanitat, l'educació, les pensions, els serveis socials i l'habitatge.
2. Un país més just, on tothom pugui decidir perquè és lliure.
3. Crear llocs de treball i sortir de la crisi.

Candidat: Oriol Junqueras i Vies.

Eslògan de campanya: *Un nou país per a tothom.*

Els tres pilars del programa electoral:

1. El dret a decidir per superar la crisi.
2. La Catalunya del benestar i la igualtat d'oportunitats.
3. Identitat, territori, municipalisme i republicanisme.

Candidat: Albert Rivera Díaz.

Eslògan de campanya: *Millor units.*

Els tres pilars del programa electoral:

1. Defensa d'aquells que se senten catalans i espanyols. Defensa de la unió, la convivència i la llibertat individual.
2. Democràcia, transparència i rebuig a la corrupció.
3. Racionalitzar les administracions públiques.

Candidat: Alfons López Tena.

Eslògan de campanya: *Som garantia d'independència.*

Els tres pilars del programa electoral:

1. La independència el 2014.
2. Sortir de la crisi, reduir l'atur i el català com a llengua comuna i oficial.
3. Lluitar contra la corrupció, contra els abusos de les entitats financeres i la supressió dels peatges.

Candidat: David Fernández Ramos.

Eslògan de campanya: *És l'hora del poble!*

Els tres pilars del programa electoral:

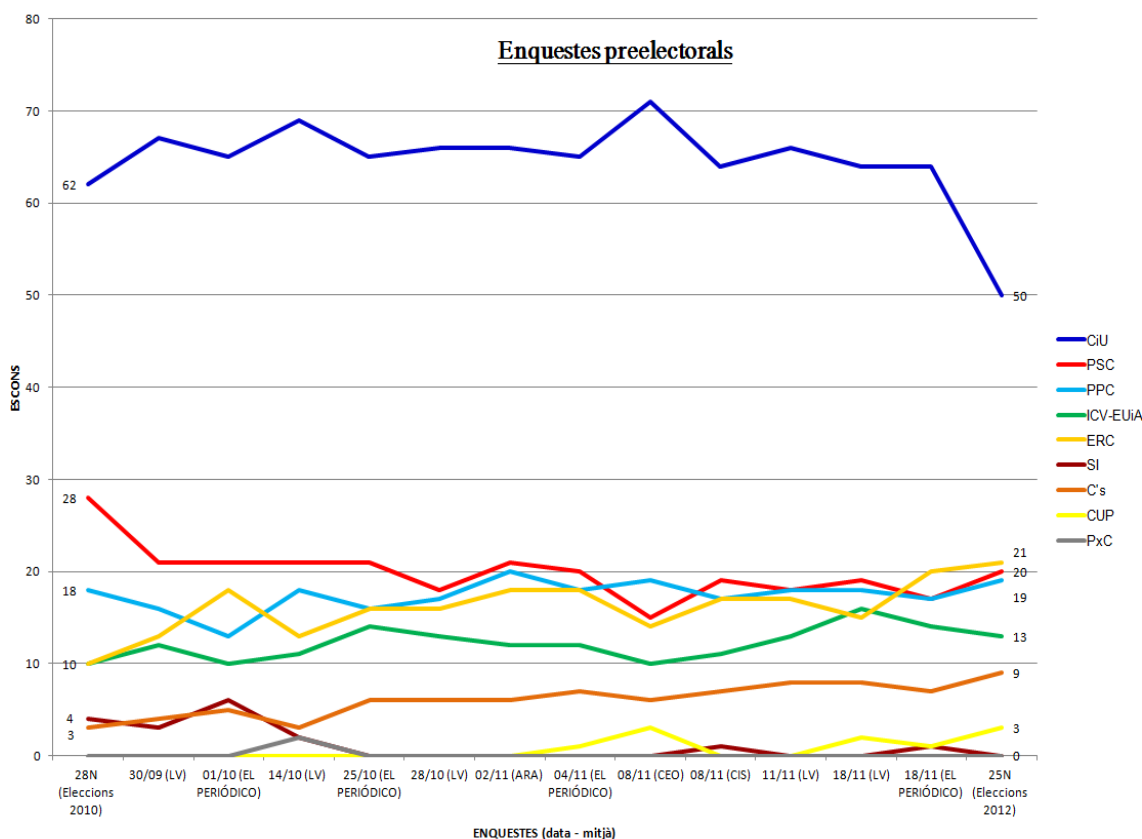
1. Independència i Països Catalans.
2. Democràcia real i no al pagament del deute privat (bancs).
3. Serveis públics: únics, de qualitat i per a tothom.

3.4.- Les enquestes preelectorals (precampanya):

En aquest gràfic hi ha recollides totes les enquestes que els diaris amb seu editorial a Barcelona van publicar durant tot el procés electoral. A més, he afegit les enquestes que van fer dos organismes públics, el Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) i el Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS). Finalment, he adjuntat, com a primera i última dada del gràfic, els resultats que els partits van treure els partits inclosos en el gràfic a les eleccions del 28 de novembre del 2010 i als últims comicis del 25 de novembre del 2012.

D'altra banda, els partits que he inclòs són els que, o bé han tingut representació parlamentària en la IX i/o X Legislatura, o aquells que se'ls ha atribuït algun escó al llarg de l'elaboració de les dotze enquestes anotades.³²

3.4.1.- CiU, la vencedora en totes les enquestes

CiU és la gran guanyadora en totes les enquestes. La qüestió és si aconseguiria els 68 diputats (majoria absoluta) o no. Només en dues enquestes superaven aquesta xifra: LA VANGUARDIA, el dia 14 d'octubre els atorgava

³² Gràfic d'elaboració pròpia.

entre 68 i 69 escons i el CEO (8 de novembre) els va donar entre 69 i 71 parlamentaris.

Cal destacar que CiU va anar perdent força a les enquestes a mesura que passaven les setmanes. Durant les primeres enquestes de LA VANGUARDIA, els convergents s'acostaven o aconseguien la majoria absoluta, deixant veure una pujada entre quatre i sis escons. EL PERIÓDICO, però, mai no va apuntar cap a la majoria absoluta de CiU i els va donar 65 parlamentaris com a màxim. Més enllà dels 71 diputats del CEO, vist en perspectiva van errar en 19-21 diputats, les enquestes s'aferraven als 62-64 escons per a CiU. LA VANGUARDIA i EL PERIÓDICO van coincidir en la seva última enquesta el 18 de novembre. El que va encertar més el resultat de la federació va ser el diari britànic THE GUARDIAN, que els atribuïa entre 57 i 59 diputats.

3.4.2.- La cursa cap a la segona força

A partir del novembre, es va evidenciar la incògnita de qui seria la segona força al Parlament de Catalunya. Mentre que a l'inici el PSC tenia assegurada la plaça de cap de l'oposició amb 21 escons i que la lluita seria entre el PPC i ERC per a la tercera posició, en el desenllaç les tres formacions tenien poques diferències d'escons. El CEO, per exemple, va donar només 15 diputats als socialistes i EL PERIÓDICO, el 18 de novembre, un empat a 15-17 amb el PPC. Tret del CEO, els resultats del PSC eren força estables. Depenia del resultat dels populars i dels republicans el que marcava si els socialistes catalans serien, o no, segona força al Parlament.

En relació al PPC, hi havia moltes incògnites. Hi havia enquestes, com la de l'ARA, que els situaven als 20 escons amb un màxim històric, i d'altres com la d'EL PERIÓDICO del 18 de novembre que els atorgaven 15 per la part inferior de la forquilla. Cal destacar que, en el primer sondeig del rotatiu del Grup Zeta, els populars obtenien entre 12 i 13 escons. Tanmateix, no va ser un diari qui es va acostar més als resultats finals dels populars catalans, va ser el CEO que els atribuïa entre 18 i 19 parlamentaris. El que va errar, però va ser que el PPC no va ser segona força, sinó quarta. La majoria de les enquestes van donar als populars menys diputats dels que van aconseguir la nit del 25N.

Pel que fa a ERC, cal fer esment que l'enquesta inicial de LA VANGUARDIA, la el partit tenia 13 escons. L'endemà, EL PERIÓDICO xifrava en 17-18 els escons per a la formació republicana. Al final de la campanya, la tendència d'Esquerra ja s'havia convertit en un auge, però seguien les diferències entre els dos rotatius catalans: LA VANGUARDIA donava entre 15 i 17 escons a Oriol Junqueras el 18 de novembre i EL PERIÓDICO en donava entre 19 i 20 el mateix dia. El diari que més ha encertat el resultat d'ERC ha estat EL PERIÓDICO, l'únic en situar-la com a segona força. A una setmana de les eleccions, LA VANGUARDIA situava els republicans com a cinquena força amb 15 diputats pel capbaix si els ecosocialistes obtenien la part superior de la seva forquilla, 16 diputats.

3.4.3.- ICV-EUiA - Ciutadans: creixement, però quant?

ICV-EUiA experimentava, segons els sondejos, un creixement moderat o un manteniment dels 10 diputats que la formació tenia. Així però, la sorpresa de les enquestes per als ecosocialistes la va protagonitzar LA VANGUARDIA, quan els va donar entre 13 i 16 parlamentaris. Ciutadans, per la seva banda, va tenir, com el PSC o ERC, dues etapes en les enquestes: en la primera repetien resultats o pujaven un escó o dos. Després, a mesura que s'anaven publicant més enquestes, el grup parlamentari semblava segur i sòlid arribant fins als 7-8 escons que els atorgar LA VANGUARDIA en la seva última enquesta. Els resultats, però, van ser millors: 9 diputats.

3.4.4.- *Ser o no ser*

Finalment, cal comentar el bloc dels partits en què no era clar si serien parlamentaris o extraparlamentaris. Després dels 3 diputats que LA VANGUARDIA els atorgava el 30 de setembre, i dels 5-6, i per tant grup parlamentari propi, d'EL PERIÓDICO l'endemà, totes les enquestes pronosticaven la desaparició de SI en l'arc parlamentari. L'última del rotatiu del Grup Zeta i el sondeig del CIS van donar a la formació un sol diputat; EL PERIÓDICO, però, amb una forquilla de 0-1.

La CUP, que era la primera vegada que es presentava a unes eleccions al Parlament, no va aparèixer en els rotatius fins al novembre, quan tots els diaris els donaven entre 0-2. El CEO, el que més s'hi va acostar, els atorgar entre 0 i

3 diputats. Finalment, n'aconseguiran 3 establint-se al grup mixt. En últim lloc, he afegit Plataforma per Catalunya (PxC). La formació xenòfoba de Josep Anglada mai no ha sigut al Parlament, però el 2010 hi va estar apunt d'entrar (fins i tot, en l'escrutini, els donaven 3 escons). Només LA VANGUARDIA, el 14 d'octubre, va anotar una forquilla entre 0 i 2 diputats per a la formació.

3.5.- La campanya electoral

La campanya electoral s'obrí el 9 de novembre i finalitzà el 23 del mateix mes. En aquest apartat relataré l'informe d'EL MUNDO que esquitxava el candidat de CiU. A l'Annex podreu trobar l'obertura de la campanya electoral, la vaga general que va tenir lloc el 14 de novembre, i per tant en període electoral i el tancament de campanya.

3.5.1.- L'informe d'EL MUNDO

La Policía vincula cuentas en Suiza de Pujol y Mas con la corrupción de CiU

Aquest era el titular d'EL MUNDO número 8165. Era el 16 de novembre de 2012 i feia una setmana justa que s'havia iniciat la campanya electoral. El rotatiu espanyol EL MUNDO declarava que tenia un informe de la Unitat Central de Delinqüència Econòmica i Fiscal (UDEP) en el qual s'afirmava que de les comissions que empreses privades pagaven a CDC a través del Palau de la Música – a canvi havien d'adjudicar-los obra pública i serveis de la Generalitat- una part se n'anava a comptes que els Presidents Pujol i Mas tenien a l'estranger, concretament a Suïssa i Liechtenstein.³³

Ràpidament, el President va anunciar que es querellaria contra el rotatiu madrileny i, en declaracions a RNE, va anunciar que tot era un *muntatge*. En dies posteriors el cap de l'executiu català va declarar que aquesta era la via per la qual volien fer-lo caure a ell, i per tant al procés sobiranista. El dilluns següent Artur Mas va dir que *Ara sóc jo qui demana explicacions. Si tot això és una persecució política, si el que és pretén és desestabilitzar el resultat de les eleccions, si es duu a terme per vies no democràtiques i no legals, d'on surt*

³³ ELMUNDO.es. <http://www.elmundo.es/elmundo/2012/11/16/espana/1353057898.html> [en línia] Madrid. 2012. Consulta: [04/09/2013]

aquest informe, si s'obeeix a un joc brut per malmetre el procés sobiranista, per què es va fer si no estava autoritzat, quins interessos ocults hi ha darrere aquesta maniobra, com és que és compatible amb un Estat de dret?³⁴

Des de CiU, es reclamava la compareixença del ministre de l'Interior, Jorge Fernández Díaz, i del d'Hisenda, Cristóbal Montoro, perquè aclarissin d'on va sortir aquell informe abans de les eleccions ja que la Federació hi veia clares intencionalitats polítiques. La majoria absoluta del PP al Congrés va descartar la compareixença. El mateix Montoro ja va afirmar que qui havia de comparèixer eren els que tenien comptes amagats a Suïssa.³⁵

Passades les eleccions, concretament tres dies després, el president del govern espanyol va dir que *hablar de las cloacas del Estado, i tomarselo como un ataque a un territorio es profundamente injusto y yo [Rajoy] no lo puedo aceptar*.

Després de tres mesos, el 13 de març del 2013, el ministre Fernández Díaz digué que *no és possible* saber qui va escriure l'esborrany publicat el 16 de novembre del 2012 a EL MUNDO.³⁶ El Síndic de Greuges va demanar a dimissió del ministre un mes després.³⁷ A data de la realització d'aquest Treball, encara no s'ha trobat l'esborrany original. Ningú, ni el Ministeri de l'Interior, ni la Policia Nacional, no sap on és o, si ni tan sols, existeix.

3.6.- 25N, el dia de les eleccions

Font: 324.cat

³⁴ ELMUNDO.es. <http://www.elmundo.es/elmundo/2012/11/19/barcelona/1353310907.html> [en línia] Madrid. 2012. Consulta: [04/09/2013]

³⁵ 324.cat. <http://www.324.cat/noticia/1983672/politica/El-PP-evita-que-Montoro-i-Fernandez-Diaz-compareguin-per-linforme-abans-del-25-N> [en línia] Barcelona. 2012. Consulta: [04/09/2013]

³⁶ 324.cat. <http://www.324.cat/noticia/2080034/politica/Interior-diu-que-no-es-possible-saber-qui-va-escriure-lesborrany-publicat-per-El-Mundo> [en línia] Barcelona. 2012. Consulta: [04/09/2013]

³⁷ 324.cat. <http://www.324.cat/noticia/2096057/politica/El-sindic-de-Greuges-considera-que-Fernandez-Diaz-hauria-de-dimitir-per-linforme-policial-dEl-Mundo> [en línia] Barcelona. 2012. Consulta: [04/09/2013]

Així és com queda la distribució d'escons després de la jornada electoral. Entre parèntesis, els resultats aconseguits l'any 2010:

CiU guanya per desena vegada consecutiva les eleccions al Parlament de Catalunya amb, només, 50 diputats. Tot i que la Federació havia tingut pitjors resultats, la cinquantena d'escons queden molt lluny dels 68, com a mínim, que es reclamaven per poder arribar a la majoria absoluta. Per tant, tot i guanyar, és un fracàs pels objectius de CiU. Convergència i Unió són els més votats en totes les comarques, excepte al Baix Llobregat, que ho és el PSC.

ERC compleix els seus objectius i esdevé segona força al parlament català amb 21 escons, els mateixos que Carod-Rovira va aconseguir el 2006. Tot i així, aquest en va treure 23 a les eleccions catalanes del 2003. Els republicans ja han superat la crisi de vots que estaven submergits durant els dos anys anteriors al 25N i esdevenen segona força a totes les demarcacions tret de Barcelona, on són quarts empatant amb el PPC (tercers) i doblant els seus escons respecte el 2010.

Per primera vegada, el PSC cau a tercera força a la cambra. Els de Pere Navarro perden vuit escons i marquen un nou mínim històric per a la formació. Tot i així, el resultat és millor que els 15 escons que els donaven algunes enquestes. Pel que fa al PPC, Àlicia Sánchez-Camacho aconsegueix els millors resultats per als populars catalans superant els 18 diputats, que era un altre màxim del 2010. Tot i així, no pot evitar quedar en una quarta força.

Joan Herrera aconsegueix els millors resultats per a ICV-.EUiA i recuperen l'escó perdut el 28N per Lleida. Mentrestant, Albert Rivera triplica els seus resultats, aconsegueix grup parlamentari propi i un diputat per Tarragona. Finalment, la CUP s'estrena amb 3 escons en els primers comicis en què concorria.

Cal remarcar que la participació va ser del 69,55%, un rècord per a unes eleccions al Parlament de Catalunya que les equiparen amb xifres d'un es general. Els ciutadans podien escollir entre 18 paperetes.

3.6.1.- Els discursos dels candidats

Artur Mas va admetre ràpidament que CiU no havia aconseguit allò que es va proposar i ho va atribuir al desgast del Govern. Mas també va declarar que el

futur Govern de la Generalitat passa per CiU perquè ha tret dues vegades i mitja més escons que la segona força política. Per tant, els nacionalistes els toca governar però no sols, sinó que algú també s'ha de corresponsabilitzar de la formació del Govern. Tot i no dir-ho, el President en funcions es referia a ERC.

El que seria futur líder de l'oposició, el republicà Oriol Junqueras deia que ERC *assumiria la seva responsabilitat*, però que la responsabilitat es faria amb el poble al darrere. És a dir, que treballarien per l'independentisme però que aquesta feina només culminarà amb èxit amb *el suport d'una àmplia majoria dels nostres conciutadans*: guanyant el referèndum. A més, hi havia una majoria sobiranista de 87 diputats a la Cambra (CiU, ERC, ICV-EUiA, CUP).

Lluny de fer un gran exercici d'autocrítica, Pere Navarro es va limitar a dir que *no és el resultat que desitjaríem* però que les enquestes encara els donaven un resultat pitjor. També va centrar el seu discurs en la baixada d'escons de CiU. D'altra banda, Alícia Sánchez-Camacho va remarcar que els catalans van dir *no* al President Mas i que no es volien separar d'Espanya. L'error és que Mas no era l'únic que es presentava amb un programa sobiranista i independentista. Des del PPC i des del PP es va extrapolar el resultat de CiU al resultat de l'independentisme.

Joan Herrera encoratja que cap grup de les esquerres no investissin en *Mas*, *l'insensible* i Albert Rivera des de Ciutadans instava el President a plegar i a deixar via lliure per a un altre mandatari. Finalment, la CUP, amb crits en defensa de l'anticapitalisme, asseguraven que *els anem a fer la vida impossible, mentre ells ens la facin a nosaltres* i afirmaven que serien el *cavall de Troia de la política catalana*.

Solidaritat era el partit que es quedava fora del Parlament amb una baixada notable de vots, que situaven la formació fins i tot per darrere de PxC, que tampoc no va entrar. Alfons López Tena deia que *la nostra feina és treballar al carrer, a les institucions, a la vida política i a la vida ciutadana per a què el poble de Catalunya opti per la independència*.

3.6.2.- Titulars de l'endemà

Els titulars dels diaris catalans es poden dividir en dos. Mentre LA VANGUARDIA i EL PERIÓDICO es concentren en la baixada d'escons del President amb els titulars *Càstig dur a Mas*³⁸ i *Patacada*³⁹, respectivament, l'ARA i EL PUNT AVUI remarquen que el Parlament té una gran majoria sobiranista. El primer rotatiu titula que *Mas no ho podrà fer sol*⁴⁰ i subtitula que *CiU recula, però fa majoria amb una ERC que dobla*. Finalment, EL PUNT AVUI titula *No ens falleu*⁴¹ assenyalant que hi ha una majoria sobiranista al Parlament.

La premsa de Madrid, en canvi, només veu el fracàs de Mas, tractat d'una manera molt diferent respecte dels diaris catalans. EL MUNDO⁴² titula que *Mas entra en la Historia* amb l'encapçalament que *Protagoniza el mayor ridículo en 30 de democracia*. D'altra banda, l'ABC i LA RAZÓN associen el fracàs de Mas amb el rebuig dels catalans a l'independentisme. El primer rotatiu titula *Mas pierde su plebiscito*⁴³ i l'acompanya la frase *Cataluña rechaza la independencia*. LA RAZÓN també ofereix la mateixa línia quan remarca *Adéu Mas, a Cataluña le gusta España*⁴⁴ i fent només referència al decreixement dels partits sobiranistes en percentatge de vot i no en escons. Finalment, EL PAÍS ofereix el titular *El plan de Mas su hunde en las urnas*⁴⁵, però reconeixent que el creixement d'ERC sosté el sobiranisme a la cambra.

3.7.- El pacte d'estabilitat parlamentària entre CiU i ERC

Després de les eleccions, CiU podia obtenir l'estabilitat parlamentària des de tres partits diferents: ERC, amb la qual sumaven 71 escons, el PSC, 70 escons, i el PPC, 69 escons. Ara bé, els populars catalans, que amb la seva abstenció havien ajudat el Govern a aprovar els pressupostos del 2011 i del 2012, no volien donar a Mas perquè el seu projecte nacional es troba molt allunyat dels interessos del PPC i perquè no havien complert algunes de les condicions de

³⁸ LA VANGUARDIA: "Càstig dur a Mas". LA VANGUARDIA, 47.109. Barcelona, 2012., portada.

³⁹ EL PERIÓDICO: "Patacada". EL PERIÓDICO, 12.158. Barcelona, 2012., portada.

⁴⁰ ARA: "Mas no ho podrà fer sol". Diari ARA, 724. Barcelona, 2012., portada.

⁴¹ EL PUNT AVUI: "No ens falleu". EL PUNT AVUI, 12661. Barcelona, 2012., portada.

⁴² EL MUNDO: "Mas entra en la Historia". EL MUNDO, 8.375. Madrid, 2012., portada.

⁴³ ABC: "Mas pierde su plebiscito". ABC, 35.398. Madrid, 2012., portada.

⁴⁴ LA RAZÓN: "Adéu Mas, a Cataluña le gusta España". LA RAZÓN, 5.096. Madrid, 2012., portada.

⁴⁵ EL PAÍS: "El plan de Mas se unde en las urnas". EL PUNT AVUI, 12937. Madrid, 2012., portada.

l'acord dels pressupostos 2012, com ara, les ambaixades. El PSC tampoc no se sentia a gust amb les polítiques nacionals i socials que el Govern del President Mas havia fet els darrers dos anys.

L'única sortida es trobava amb ERC, que defensava la independència. Així però, Junqueras havia criticat les retallades de l'executiu català i no estava d'acord amb el model social del Govern. Tot i així, el mateix Junqueras ja havia avançat que *serien el soci més fiable del poble de Catalunya*.

El 19 de desembre a la nit, es va segellar l'acord entre Convergència i Unió i Esquerra Republicana de Catalunya. Formalment, el pacte s'anomena *Acord per a la transició nacional i per garantir l'estabilitat del Govern*. Els quatre punts principals són aquests:

- Declaració de sobirania en el primer Ple ordinari de la nova legislatura.
- Aprovar una llei de consultes durant el 2013.
- Obrir un procés de diàleg amb l'Estat espanyol per l'exercici del Dret a Decidir i formalitzar la petició d'un referèndum durant el primer semestre del 2013.
- Començar a treballar en tots els procediments formals, jurídics i institucionals possibles perquè el 31 de desembre del 2013 es pugui convocar la consulta.⁴⁶

En l'acord també es pactava la construcció d'estructures d'Estat i una política econòmica. Finalment, s'acordava que la consulta es dugués a terme el 2014, tret que les dues parts pactessin posposar-la perquè les dues formacions ho creguessin necessari.

L'endemà al matí, en un acte solemne al Parlament, es va signar l'acord davant dels diputats de les dues formacions. El President de la Generalitat en funcions, Artur Mas, va destacar que *Catalunya vol que CiU i ERC vagin de bracet* i que *Hi ha molta gent que volia veure aquest moment*. D'altra banda, el president dels republicans, Oriol Junqueras, va destacar que *la nostra voluntat és que els*

⁴⁶ 324.cat. <http://www.324.cat/noticia/2014235/politica/CiU-i-ERC-tanquen-un-acord-de-governabilitat-que-estableix-la-consulta-en-el-2014> [en línia] Barcelona. 2012. Consulta: [06/09/2013]

ciutadans puguin decidir el futur que volen per al nostre país.⁴⁷ El debat d'investidura començaria aquella mateixa tarda.

Pel que fa la premsa, l'ABC recollia l'acord sota el títol *Una quimera ilegal*⁴⁸ i EL MUNDO titulava *El gobierno [espanyol] baraja destituir a Mas y suspender la autonomía de Cataluña* i que *Mas castiga a sus votantes con nueve impuestos d'ERC*.⁴⁹ Mentrestant, a Catalunya, LA VANGUARDIA titulava que *Mas i Junqueras signen la tardor del 2014 a l'horitzó*⁵⁰ i EL PERIÓDICO feia una entrevista a Junqueras on afirmava que *L'objectiu és eliminar les retallades ideològiques*⁵¹.

Amb aquest Pacte, Artur Mas tingué suficients suports per tornar a ser President de la Generalitat i formà un nou Govern, el qual és explicat detalladament a l'Annex.

4.- Els partits polítics, els mitjans de comunicació i l'opinió pública a l'entorn del 25N⁵²

Després d'haver realitzat un breu repàs dels principals esdeveniments del 25N, em dispenso a donar veu a tots aquells que en van formar part: els partits polítics, els mitjans de comunicació i l'opinió pública. Aquest punt, doncs, contrastarà, o no, les diferents respostes que aquests agents m'hagin formulat al llarg de 31 entrevistes, 28 d'aquestes presencials, que tenen unes mateixes preguntes.

1.- Et va sorprendre la decisió del President de convocar eleccions?

Els partits polítics a l'oposició valoren amb sorpresa i negativament l'avançament electoral. Des del PSC, Jaume Collboni ho valorà com una *precipitació* i Juli Fernández com un fracàs del Govern. Així mateix, el president

⁴⁷ 324.cat. <http://www.324.cat/noticia/2014235/politica/CiU-i-ERC-tanquen-un-acord-de-governabilitat-que-estableix-la-consulta-en-el-2014> [en línia] Barcelona. 2012. Consulta: [06/09/2013]

⁴⁸ ABC: "Una quimera ilegal". ABC, 35.422. Madrid, 2012., portada.

⁴⁹ EL MUNDO: "El gobierno baraja destituir a Mas y suspender la autonomía de Cataluña". EL MUNDO, 8.399. Madrid, 2012., portada.

⁵⁰ LA VANGUARDIA: "Mas i Junqueras signen amb la tardor del 2014 a l'horitzó". LA VANGUARDIA, 47.133. Barcelona, 2012., portada.

⁵¹ EL PERIÓDICO: "L'objectiu és eliminar les retallades ideològiques". EL PERIÓDICO, 12.182. Barcelona, 2012., portada.

⁵² Totes les entrevistes, de manera íntegra, són a l'Annex (pàgines 12-187).

del Grup Parlamentari d'ICV-EUiA, Joan Herrera, assenyala que l'avançament electoral respon ja a *haber-lo fet a partir d'una enquesta* i José Manuel Villegas (Ciudadans) al·legà que *no es podia paraitzar la Comunitat Autònoma*.

Des del Govern, el propi President de la Generalitat, Artur Mas, em remarcà que va anar a Madrid amb un mandat clar per part del Parlament: *obrir un procés negociador amb l'Estat per aprovar la proposta de finançament consensuada a Catalunya*. Amb *“un no rotund i aquí no hi ha res a negociar”* del president Rajoy. Així doncs, amb *les peticions legítimes del Parlament català* i amb la *massiva manifestació de l'11 de setembre de 2012*, Mas decidí *cedir el protagonisme a la ciutadania*. A més, la Consellera Irene Rigau defensà el President, ja que aquest era *conscient del procés que estàvem vivint* i Oriol Amorós, d'ERC, soci parlamentari del Govern de CiU, remarcà que Mas *necessitava les urnes per avalar-ho tot* i que *va fer un càlcul electoralista i matusser*.

Cedeixo el protagonisme a la ciutadania.

Artur Mas, President de la Generalitat

En el món periodístic, la convocatòria d'eleccions no els va sorprendre gens i titllen la decisió del President com a *lògica*. El sotsdirector de Ràdio 4, Jacint Felip, digué que *la resposta ciutadana necessitava una reacció*, en la mateixa línia que Sara González, redactora de Política del Diari ARA, que assegurà que els periodistes *esperàvem que en funció del context es convoquessin*. Tot i així, el director i presentador d'*El cafè de la República*, a Catalunya Ràdio, Joan Barril, va remarcar que es *va cometre una equivocació típica de Convergència*, que és *pensar que els únics electors són els que els simpatitzen*.

A l'opinió pública, les reaccions són, si fa no fa, les mateixes. Només el Doctor en Periodisme i professor de la Universitat Ramon Llull (URL), Marçal Sintès, em confessà que sí que el va sorprendre al·legant que *Pensava que segurament s'anticiparien, però no tan aviat*. La resta dels entrevistats es decantaren pel no, com el secretari nacional de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC), Jordi Martínez Soler, que explicà que *amb el fracàs del pacte fiscal, Mas ja no tenia més opcions*. Des de la Unió General de Treballadors (UGT), Camil Ros recordà que *CiU no va pensar que la gent votaria en contra de les retallades*.

2.- La via de fer unes eleccions anticipades va ser pensada abans pels periodistes?

No rotund en aquesta pregunta per part de tots els partits polítics (els parlamentaris i Solidaritat). Tot i així, CiU i ERC ho atribueixen al *NO del Pacte Fiscal per part del president Rajoy*, segons Rigau, i a la manifestació i a la negativa del govern espanyol, segons Amorós.

D'altra banda, Villegas des de Ciutadans i Hèctor López Bofill, número 1 a les llistes de Solidaritat Catalana per la Independència (SI) per la demarcació de Tarragona l'any 2010, afirmaren que Mas va veure l'oportunitat de fer créixer els seus escons i la va aprofitar.

En relació als subjectes de la pregunta, els periodistes no s'atribueixen una influència decisiva, tret del sotsdirector dels Serveis

Els periodistes posen sobre la taula allò que algun polític ja ha apuntat en privat.

Neus Tomàs, EL PERIÓDICO

Informatius de TVE Catalunya que assenyala la premsa com aquells que van influir-hi més. Maiol Roger, redactor de Política d'EL PAÍS Catalunya, sintetitzà que *els periodistes podem crear un ambient, però la informació que tenim ve dels mateixos polítics*. Potser Maiol es referia a allò que va apuntar Sara González: el President assegurà el 23 d'abril del 2012 que si s'intervenía Catalunya econòmicament, convocaria unes noves eleccions. La cap de política d'EL PERIÓDICO de Catalunya es reafirma en això quan va dir que *els periodistes posen sobre la taula allò que algun polític ja ha apuntat en privat*.

Tan sols dos de la desena d'entrevistats en el bloc d'*opinió pública* m'afirmaren que els mitjans hi tenien a veure. D'una banda, el Doctor en Comunicació per la URL, Toni Aira, digué que *des dels mitjans es va donar un crescendo, que donava a entendre que tindria una major resposta ciutadana*. Camil Ros de la UGT, en la mateixa línia, valorà que *des del juliol del 2012 es va entrar en l'espiral de l'Onze de Setembre amb uns mitjans de comunicació que tenien una voluntat política*. Els entrevistats restants negaren qualsevol tipus d'influència.

3.- El canvi ideològic de CiU ha estat fruit de la pressió popular?

Oriol Amorós (ERC) declarà que CiU ha canviat davant les negatives dels governs espanyols, tant els del PP com els del PSOE. Així, però, Juli Fernàndez i Santi Rodríguez, del PSC i del PPC respectivament, van assenyalar la mala lectura de la manifestació de l'Onze de Setembre del 2012 com la responsable del canvi ideològic. Finalment, Isabel Vallet de la CUP va negar aquest canvi, ja que *la política neoliberal de les oligarquies catalanes segueix*.

També va haver-hi discrepàncies entre els mitjans de comunicació. La delegada del diari ABC a Catalunya, Maria Jesús Cañizares responia amb un *totalment*, ja que CiU s'aprofità d'un *sentiment social*. Carol Álvarez, redactora d'EL MUNDO Catalunya, sintetitzà que *si no hagués tingut una situació de crisi econòmica, CiU no s'hauria trobat amb un moviment independentista a l'alça*. Una altra mirada és la que aporten Kílian Sebrià, editor i presentador del *Catalunya Vespre* de Catalunya Ràdio, quan m'explicà que *l'escenari ja el tenien força clar*, o la de Marc Martínez Amat, cap de Política de RAC1, que va recordar que el 20 de novembre del 2009, al Congrés de Reus, CiU ja parlava del Dret a Decidir, però per guanyar més quotes d'autogovern.

La manifestació va ser la materialització de la idea del que el poble volia ser.

Jordi Martínez Soler (ANC)

Pel que fa a l'opinió pública, la meitat va opinar que el sobiranisme en auge que vivia la societat catalana va ser el desencadenant de tot plegat. Jordi Martínez Soler (ANC) em digué que *la manifestació va ser la materialització de la idea del que el poble volia ser*. En canvi, tant Toni Aira com el jutge de l'Audiència de Barcelona, José Grau, són del parer que *CiU ja havia fet els primers passos*, en paraules del jutge. Una altra visió és la de Mireia Grau, antiga membre dels *indignats*, la qual desvincula CiU amb tot allò popular, així com ho feu Arcadi Oliveres, un dels promotors del Procés Constituent, entre d'altres, que manifestà que *Els partits expressen allò que el poble vol que pensi*.

4.- El poble cregué l'informe que relacionava el President Mas amb uns suposats comptes a Suïssa?

El President de la Generalitat em desmentí que no hagi tingut cap tipus d'influència perquè *diversos mitjans es van fer ressò de la notícia i alguns partits polítics en van fer ús, amplificant així la notícia, a la cerca de rèdit electoral*. Mas també m'afirmà que *la campanya es va veure contaminada i vaig haver de lluitar contra l'ombra del dubte*. Des de CiU, la Consellera Rigau m'explicà que *la calúmnia sempre fa mal i que van cometre un dels principals pecats democràtics: condicionar un vot quan aquest és lliure i no condicionat*. Finalment, em va recordar que des de Suïssa s'ha confirmat que aquests comptes mai no han existit.

Des de l'oposició, no es vincula directament la baixada d'escons de CiU amb l'informe d'EL MUNDO. Collboni remarcà que, tot i que la gent ja sap quin tipus de mitjà és aquest, *plovia sobre mullat* en el tema de la corrupció de CiU i Maria Dolors Domènech, regidora del PPC a l'Ajuntament de Sant Cugat, opinà que *les retallades van provocar el desgast*.

Des d'EL MUNDO, Carol Álvarez manifestà que l'únic que es volia des de Madrid era *dir que el candidat Mas té això*, és a dir, dir els

EL MUNDO no té gaires influències sobre els votants de CiU.

Carol Álvarez (EL MUNDO)

catalans el que tenia el candidat Mas i que *potser va distorsionar els resultats*, tot i que el diari no té *gaires influències en els votants de CiU*. Sara González optà per l'opinió que va tenir *alguna influència* i que va afectar sobretot *als votants novells de CiU*. D'una banda, Isabel Garcia Pagan, redactora de Política de LA VANGUARDIA, va afirmar-me que *probablement sí* que afectà i Kílian Sebrià ho resumí com una *guerra bruta* per part del rotatiu madrileny. A l'altra banda, trobem Maria Jesús Cañizares que digué que *els temes de corrupció no passen factura als partits* i Joan Barril tampoc no creu que incidís perquè EL MUNDO *no és un diari de fiar*.

En l'últim bloc d'entrevistes, només el Doctor Sintès, tot i que assegurant-ho completament, afirmà que *en alguns sectors va sembrar desconfiança i distanciament*. La resta dels entrevistats són partidaris de la no afectació tot i que, com diu el jutge Grau, *L'informe va ser una alteració de les regles del joc, una maniobra fraudulenta que no va tenir transcendència electoral*. A més,

Mireia Grau, antiga membre dels indignats, em recordà que no és gaire difícil *informar-se de totes les accions fraudulentas de CDC* i el Doctor Aira posà l'accent en l'espot d'inici de campanya, que va fer augmentar la prudència a CiU i no ser tan victimistes. Segons Aira, si ho haguessin sigut, els *podria haver afectat positivament*.

5.- El gir sobiranista tant de Mas com de la federació ha estat entès pel conjunt de la ciutadania?

Irene Rigau, tot i manifestar que el conjunt de la ciutadania havia entès el canvi ideològic, admeté que alguns catalans poden veure *les retallades com una voluntat de la Generalitat i no com una conseqüència del model de finançament*. El PSC és una de les proves ja que acusa CiU de *tapar les retallades i la gestió social quan es demana la majoria absoluta*. Per acabar, Herrera és del parer que no i que els independentistes no van votar la còpia, sinó l'original (ERC).

Alguns catalans poden veure les retallades com una voluntat de la Generalitat i no com una conseqüència del model de finançament.

Irene Rigau, consellera d'Ensenyament

En el món periodístic hi ha tres grans opinions. La primera és encapçalada per Carol Álvarez i Maria Jesús Cañizares, que afirmaren que *la transició va ser molt ràpida i la gent no la va poder seguir. Per això no se'l van creure* i la delegada del diari ABC a Catalunya digué que és oportunista perquè no parla de temes com la pobresa, la malnutrició infantil o les retallades. D'altra banda, Kílian Sebrià i Maiol Roger opinen que no ho és. El primer ho justificà perquè *si tot surt bé, està cavant la seva tomba política ja que va anunciar que es retiraria* i el segon trobà lògic el seu discurs després de temps intentant encaixar amb l'Estat. Entremig d'aquestes dues posicions, hi ha LA VANGUARDIA que, de la mà d'Isabel Garcia Pagan, entén que Artur Mas *no té un discurs independentista perquè la creació d'un Estat propi no vol dir que CiU sigui independentista*.

Tots els entrevistats del bloc d'*opinió pública*, tret de Marçal Sintès, van recalcar que el gir sobiranista de Mas s'entén perquè és sincer, però la federació, insistien, és un altre debat. El germà Gabriel Soler, monjo de Montserrat, digué que *Mas és un home que ha anat convencent al llarg dels anys i és molt sincer*, idea que Camil Ros (UGT) compartia *Mas és un home de*

paraula. Per la seva banda, Camil Ros va recordar que *té precedents en diferents pronunciaments anteriors*.

6.- Per què el President no utilitza el mot *independència* i fa servir eufemismes com *estructures d'Estat o estat propi*?

En el si del PSC, hi ha dues posicions diferents en els meus dos entrevistats. D'una banda Jaume Collboni, com Santi Rodríguez, afirmà que el mot *independència* aporta radicalitat. En canvi, Juli Fernández declarà que l'únic que Mas vol és *un nou status dins d'Espanya*, en la mateixa línia que Maria Dolors Domènech (PPC), que afirmà que el President, simplement, *no s'ho creu*. Per acabar, Joan Herrera digué que és *sorprenent* que encara no pronunciï aquesta paraula.

El President Mas, al contrari que el diputat socialista Jaume Collboni, no està a favor que el terme *independència* provoqui radicalitat perquè *la centralitat catalana s'ha mogut*, com ho avalen els estudis demoscòpics i la cadena humana de l'Onze de Setembre passat. Tot i així, el President m'escrigué que *vivim en un món interconnectat econòmicament i políticament* i que s'han de *tenir estructures d'Estat pròpies per poder parlar i decidir de tu a tu en organismes supraestatals com per exemple la UE*.

En relació als periodistes, Marc Martínez Amat (RAC 1) resumí que forma part de *la voluntat de CiU de ser moderat* i que, avui en dia, no es pot ser independent del tot. Aquesta visió és compartida per la majoria

CiU, com a formació, no és independentista però està fent un trajecte que cada vegada vol més que Catalunya tingui més capacitat d'autogovern.
Isabel Garcia Pagan (LA VANGUARDIA)

dels periodistes entrevistats, així però, Sara González m'explicà la versió extraoficial: *Duran no acceptà un programa electoral on es volgués assolir la independència*. Ben diferent és la visió d'Isabel Garcia Pagan, que m'insistí que *CiU, com a formació, no és independentista però està fent un trajecte que cada vegada vol més que Catalunya tingui més capacitat de d'autogovern*.

Pel que fa a l'opinió pública, una majoria opina que Mas no fa servir el terme *independència* perquè *Intenten que no se'ls escapi la part no sobiranista*, segons Camil Ros, o en paraules del Doctor Toni Aira, *CiU ha d'intentar perdre pel camí com menys gent possible*. El germà Gabriel Soler ho resumí amb un

CiU és un *partit conservador* i Arcadi Oliveres amb un *l'hauria d'utilitzar*. Una última posició és la de Jordi Martínez Soler (ANC) que recordà que l'important són els fets, i no tant les paraules.

7.- Les enquestes preelectorals donaven a CiU 62 escons com a mínim i 71, en el cas del CEO, com a màxim. Les enquestes es fan amb poc rigor estadístic o la gent decideix el seu vot en últim moment?

Tots els grups em respongueren a un gran encreuament de vots i a una enorme indecisió per part del votant. Per exemple, Herrera acusà l'alta participació en els comicis, i els nous votants que no eren precisament de CiU, el que va fer moure el mapa electoral. Villegas també ressaltà un increment de participació no copsat en les enquestes. Finalment, la Consellera Rigau sintetitzà que *les enquestes recullen unes dades i es treballen en els paràmetres del moment i, ara, tot està canviant*.

Aquella enquesta reflectia el clima del moment en què es va fer el treball de camp.

Beatriz Elías (CEO)

Tant Jacint Felip, sotsdirector de Ràdio 4, com Maria Jesús Cañizares (ABC Catalunya) apuntaren a diversos interessos per part d'aquell qui rep l'enquesta en qüestió (el client). Pel que fa a la resta de periodistes, hi ha la creença majoritària que, com diu Neus Tomàs (EL PERIÓDICO), *no es va detectar on anava el vot sobiranista* i em va afegir que *la demoscòpia no és una ciència exacta* perquè, segons Maiol Roger (EL PAÍS) *és una fotografia del moment*. Isabel Garcia Pagan de LA VANGUARDIA també recordà que hi ha gent que menteix i Sara González recalçà que les enquestes no preveien una participació tan alta.

La responsable de l'Àrea d'estudis d'Opinió del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO), Beatriz Elías, en referència a l'enquesta explicada a l'enunciat de la pregunta, va explicar que *L'enquesta es va fer una setmana i mitja després de la convocatòria de les eleccions. Aquella enquesta reflectia el clima del moment en què es va fer el treball de camp*, tot i haver-se publicat el 8 de novembre a causa d'uns procediments protocol·laris (més informació sobre el CEO i el procediment per dur a terme una enquesta a l'Annex). Pel que fa a les enquestes preelectorals en general, Jordi Martínez Soler recalçà que *sempre hi ha un marge d'error. (...) S'agafen milers de votants, però en van a votar molts més*. D'altra banda, el Doctor Aira recordà que *la gent cada vegada menteix*

més a les enquestes i Camil Ros manifestà la seva voluntat que les enquestes fossin més tendències que resultats.

8.- Per què el PSC parla, ara, de federalisme?

Collboni em resumí que el PSC sempre *ha defensat el federalisme però el partit no va explicar el que volia en termes nacionals perquè governàvem* i que només aquest podrà *preservar la convivència*. Des de CiU, Irene Rigau va dir que els socialistes s'han vist obligats a *crear un producte per vendre la idea que tenen un projecte alternatiu a l'independentisme*. Però ningú no sap què és el federalisme i ningú no es vol federar amb Catalunya, afirmació compartida amb el republicà Oriol Amorós.

Marc Martínez Amat recordà que Pasqual Maragall ja va convèncer en certa manera Zapatero i aquests dos van impulsar el

El PSC sempre ha defensat el federalisme.

Jaume Collboni (PSC)

federalisme asimètric que ha quedat en un no-res. Afegí també que després de la sentència de l'Estatut l'any 2010, el PSC havia d'oferir un producte nou. En la mateixa línia, trobem la cap de Política d'EL PERIÓDICO, Neus Tomàs. Per aquest motiu, Maiol Roger afirmà que *és l'arma del PSC per no quedar al costat del PPC i Ciutadans*. Al llarg de les entrevistes, hi ha periodistes més taxatius en aquest sentit com Joan Barril que ho resumí amb un *Perquè no saben què dir*, Jacint Felip afirmant-me que *són en una situació caòtica* o Isabel Garcia Pagan amb un *No ho entenen ni ells i és un concepte molt complicat de traslladar-lo a la societat*.

En relació als entrevistats realitzats en el bloc d'*opinió pública*, el Doctor Sintés i el Germà Gabriel Soler van defensar que el PSC sempre n'ha parlat, però que mai no han fet res. D'altra banda, trobem posicions més crítiques amb els socialistes catalans, com la d'Arcadi Oliveres que explicà que *El PSC navega i divaga* i que *ha perdut tota credibilitat*, o la del jutge José Grau i la de Jordi Martínez Soler, que afirmen que és una estratègia per no quedar-se al costat dels populars.

9.- Quina és la valoració del resultat de la vostra formació?

[pregunta només formulada a les forces polítiques]

La Consellera Rigau m'admeté que ella va estar *influïda per les enquestes* i que al llarg de la campanya, *l'oposició va fer vendre la imatge d'un Govern que retallava per gust*. Des d'ERC, Oriol Amorós va considerar que és *la culminació d'un objectiu intermedi i que no era normal, amb tots els meus respectes, que el PSC ocupés el centre-esquerra català*. Aquesta última afirmació, però, no és compartida pel President ja que és del parer que *la ciutadania sempre té raó*. Tot i així, aclareix que *l'ascens d'ERC és positiu per al país perquè comparteixen [CiU i ERC] un objectiu comú: exercir el dret a decidir, i això dóna força i legitimitat al procés de transició nacional*. Pel que fa al PSC, Collboni afirmà que *va ser un cop molt dur, tot i que ens pensàvem que cauríem més*, des d'ICV-EUiA, Herrera vol construir *una alternativa unitària* amb els seus 13 escons i Villegas assegurà que els va sorprendre el seu propi resultat (9 escons).

10.- Què significa una ERC com a segona força?

Per a Amorós és haver construït un *partit d'esquerres hegemònic* i per a Rigau el fet que la majoria de la gent vol *un nou camí per a Catalunya*. Des del PSC, Collboni va admetre que és *el canvi d'una etapa de la política catalana*. La resta de formacions li treuen ferro. Primer de tot, Santi Rodríguez afirmà que *no significa res d'especial, només que hi ha una quantitat de ciutadans que aposten per la independència*, Herrera recordà que ERC tingué 23 escons, dos més que ara, l'any 2003 amb Carod-Rovira i des de Ciutadans van rellegir la pregunta: *la novetat no és el mal resultat d'ERC, sinó el mal resultat del PSC*.

L'ascens d'ERC no significa res d'especial, només que hi ha una quantitat de ciutadans que aposten per la independència.

Santi Rodríguez (PPC)

Marc Martínez Amat, cap de Política de RAC1, comparteix la mateixa visió que Villegas, i ho sintetitza amb un *esfondrat l'Estatut; esfondrat el PSC*. Garcia Pagan també en fa referència al·legant al desplaçament del centre polític i Sara González m'explicà que el poble de Catalunya va voler que *ERC fos la vigilant de CiU*. L'altra gran posició dins del món periodístic és la que atribueix directament l'ascens d'ERC a la direcció del partit. Neus Tomàs ho resumeix

amb un *està fent les coses bé*, Joan Barril opinà que Junqueras és una *persona tranquil·la que dóna confiança* i Jacint Felip el definí com *un gran pedagog, molt didàctic i proper*. Finalment, Anna Forment, adjunta d'edició de l'informatiu Migdia de TVE Catalunya, em digué que *hi ha votants de CiU que volen la independència però que no haguessin votat un home que els ha retallat*.

En l'apartat de l'*opinió pública* hi va haver diversitat d'opinions. D'una banda, tres dels entrevistats posaren de relleu el paper d'Oriol Junqueras dins la formació i dins la política catalana. Arcadi Oliveres el definí com una persona *seriosa* que donà *gran credibilitat a ERC*, així com el Doctor Aira, que afegí a l'èxit dels republicans *la claredat del discurs, la renovació interna i el seu missatge*. D'altra banda, des de l'ANC, Jordi Martínez Soler digué que *el país ha fet el canvi cap al gir independentista*. Una tercera opinió és la de Camil Ros que afirmà que *ERC no té personalitat pròpia com a oposició* i l'antiga membre dels *indignats*, Mireia Grau, va dir que *no suposa l'inici d'una nova era*.

11.- Quines són les raons per les quals el PSC ha baixat, per primera vegada, a tercera força a la cambra catalana?

Juli Fernández va exposar *una gestió de govern no sempre encertada, els debats en el si del partit, la manca de lideratge en el moment de la convocatòria electoral i una conjuntura econòmica que no ens ajudava*.

Encara paguen el segon Tripartit ja que el país no va entendre per què s'ajuntaven tres forces que no havien guanyat i desbancaven a la força amb més escons.

Kílian Sebrià (Catalunya Ràdio)

Des de CiU, Rigau també destacà els problemes de partit, que no agraden a la gent i el PPC, de la mà de Santi Rodríguez, ressaltà un *posicionament difícil d'interpretar i un lideratge fluix*. Finalment, Villegas ho atribuï a *una falta de projecte* i López Bofill de Solidaritat va dir que ara els votants clàssics unionistes dels socialistes ja no els voten.

Tots els periodistes entrevistats apunten a la manca d'un projecte clar i al lideratge fluix de Pere Navarro i les relacions amb el PSOE són les tres grans causes de la caiguda dels socialistes catalans a la tercera força. Fins i tot, Kílian Sebrià aportà una altra: *encara paguen el segon Tripartit ja que el país no va entendre per què s'ajuntaven tres forces que no havien guanyat i desbancaven a la força amb més escons*.

El Doctor Aira parlà que el PSC *tenia sentit com una força aglutinadora, en una Catalunya integradora i de diverses sensibilitats nacionals. (...) Ara és impossible i el PSC perd per tot arreu*. Per la seva banda, el Doctor Sintes defensà la *progressiva desconexió del PSC respecte el seu electorat tradicional* i Martínez Soler ho al·legar al fet de no tenir tants municipis. Finalment, Arcadi Oliveres criticà la manca d'unitat d'acció dels socialistes catalans i el germà Gabriel Soler apuntà al Tripartit i a Pere Navarro com les principals causes de la davallada del PSC.

12.- Tot i que Esquerra augmentà 11 escons, el Partit Popular Català i Ciutadans van fer màxims històrics. Com s'interpreta?

Santi Rodríguez valorà positivament els resultats tot i portar *la motxilla del govern espanyol*. Atribueix els bons resultats del PPC i de Ciutadans a la participació i a ser les dues forces clarament *no trencadores*. Tot i així, Maria Dolors Domènech (PPC) adverteix que Ciutadans pot fer mal als populars.

Per part de Ciutadans, Villegas digué que *el fenomen C's vol indicar que la gent està cansada dels partits tradicionals del segle XIX i XX* i que el seu auge continuarà. En relació al PPC, expressà que *tenen un sostre i, per això, no poden ser partit de govern*. Des de CiU, Rigau afirmà que *és lògic que hi hagin formacions que defensin el NO* i Amorós, Collboni, Fernández i Herrera al·legaren la *polarització del vot*.

Tot i així, el President de la Generalitat recorda en l'entrevista que li vaig fer per correu que *les formacions contràries a l'exercici dels catalans (...) són clarament minoritàries enfront d'aquelles que sí que el defensem*.

El fenomen C's vol indicar que la gent està cansada dels partits tradicionals del segle XIX i XX.

José Manuel Villegas

En el món periodístic, una bona part dels entrevistats argumentaren la polarització com el motiu pel qual populars i C's augmentaren d'escons. Maiol Roger afegí que *Ciutadans té un discurs proper i populista, que utilitza arguments demagogs*. Maria Jesús Cañizares també reconegué que la formació d'Albert Rivera fa *campanyes enginyoses, originals i innovadores*.

La majoria dels entrevistats d'aquest bloc al·legaren la polarització del vot: el jutge José Grau explicà que *El debat nacionalista s'ha radicalitzat*, així com

també ho feu el Doctor Sintes que afegí la crisi econòmica com un ingredient més que va fer que PPC i Ciutadans pugessin. Finalment, Aira introduí l'element PSC: *es beneficien del desgavell del PSC* i Martínez Soler m'afegí que *molt votant socialista unionista que veu la indefinició del PSC ha optat per votar C's o el PPC*.

13.- Si la consulta es duu a terme, quina serà la posició d'ICV-EUiA?

El coordinador nacional d'ICV, Joan Herrera, em digué que *no acceptarem el manteniment de l'estatu quo, farem una consulta interna i depèn de com arribem, decidirem*.

La delegada de l'ABC a Catalunya, Maria Jesús Cañizares va mostrar la seva curiositat per la resposta a aquesta pregunta i recalçà que *ara posen més l'accent en els temes*

No acceptarem el manteniment de l'estatu quo, farem una consulta interna i depèn de com arribem, decidirem.

Joan Herrera (ICV-EUiA)

socials. Així mateix, des del Diari ARA, Sara González recordà que hi ha *una part clarament sobiranista i una altra que aposta per l'estat federal* dins d'ICV-EUiA. En tot cas, Maiol Roger recalçà que *és un partit amb una qualitat democràtica indiscutible*.

Pel que fa a l'opinió pública, Arcadi Oliveres ratificà que ICV-EUiA *donen llibertat de vot*, però afegí que *és greu que un partit der la seva dimensió no hagi decidit si és independentista o no* i Jordi Martínez Soler advocà a *fer molta pedagogia i a respectar-los els seus tempos*.

14.- L'entrada de la CUP ha anat en detriment de Solidaritat i aquesta primera farà la competència a ICV-EUiA?

Herrera defensà el paper de la CUP ja que *canalitza el vot d'una part de la població que no hagués anat a votar* i la diputada d'aquesta formació, Isabel Vallet, m'enaltí el projecte del seu partit, ja que *el projecte nacional anava lligat amb el social i amb el de gènere* davant d'una SI *buida de contingut*. Finalment, López Bofill de SI remarcà que *SI prioritza la independència. La CUP prioritza l'anticapitalisme*.

L'única periodista que respon afirmativament a la primera pregunta és Maria Jesús Cañizares (ABC Catalunya), quan m'afirmà que *SI es va presentar amb un líder que va fer mal al tema independència* i que la gent va premiar la CUP

pel seu municipalisme. La resta dels entrevistats no veuen una relació entre Solidaritat i la CUP. Destaco Maiol Roger, d'EL PAÍS, que em definí el partit de López Tena com *un partit mediàtic*, que feia una política de *curta volada*.

Finalment, el Doctor Toni Aira definí ICV-EUiA com *l'esquerra transformadora*, però també són *un partit més professional, tradicional i instituït*. La CUP és molt municipal, contestatària i independentista.

15.- No feia ni un mes de les eleccions que CiU i ERC van signar un Pacte d'Estabilitat parlamentària. És coherent i estable?

El President Mas m'afirmà que *hem signat un pacte amb la voluntat que aquest doni estabilitat al procés de transició nacional i, per tant, treballem amb la previsió que aquest no es pugui trencar*. Alhora la Consellera Rigau em defensà la coherència i l'estabilitat del pacte perquè *allò que ens uneix amb ERC és la defensa de la nostra política econòmica. Si poguéssim tenir els nostres recursos, no hauríem de retallar*.

Pel que fa a ERC, Oriol Amorós apel·là a la normalitat perquè *quan els països es troben en un moment crític, el centre-esquerra i el centre-dreta s'uneixen*, així com també ho feu Santi Rodríguez que ha vist com a *normal* el Pacte perquè hi ha sectors de CDC que es trepitgen amb els d'ERC.

Hem signat un pacte amb la voluntat que aquest doni estabilitat al procés de transició nacional.

Artur Mas, President de la Generalitat

En relació als socialistes catalans, Collboni criticà que la prioritat d'ERC sigui ara el tema nacional i no l'acció i les polítiques socials i Fernández troba *insòlit* que ERC vulgui donar suport al Govern però alhora ser oposició. Per

acabar, Herrera troba *incoherent bescanviar el Dret a Decidir per l'estabilitat pressupostària i les polítiques actuals*. concisa va ser Sara González: *A programa restringit, projecte volàtil*.

Pel que fa al món del periodisme català, més de la meitat dels entrevistats creuen que és coherent perquè, com apunta Isabel Garcia Pagan, *ja ho havien fet abans* (Jordi Pujol i Heribert Barrera l'any 1980) o Marc Martínez Amat que em recordà les paraules de Junqueras (*Serem els socis més fidels de Catalunya*) que evidenciaven la voluntat d'entesa. Pel que fa a l'estabilitat en aquest bloc de periodistes, Jacint Felip recalçà que Duran i Lleida *l'està posant*

en perill cada dia i Maiol Roger opinà que són difícils les relacions entre el partit de govern i el cap de l'oposició. En tot cas, Sara González ho resumí dient que *la prova de foc serà l'any 2014*.

D'altra banda, Maria Jesús Cañizares preveïé que si no hi ha consulta, ERC se anirà i Neus Tomàs posà l'accent en les negociacions amb el govern espanyol. Segons aquesta, aquí és on es troba el futur del Pacte. Finalment, Carol Álvarez d'EL MUNDO Catalunya posà de manifest que no s'ha fet res *tangible* i que no s'està fent política.

Jordi Martínez Soler és l'únic dels entrevistats de l'últim bloc que veu el Pacte coherent i estable al·legant que CiU i ERC *és un binomi potent que afavorirà molt el procés*. La resta defensa la coherència però no la seva estabilitat, que la relacionen directament amb el futur de la consulta. El Doctor Aira no el troba estable perquè *Els republicans no volen sortir escaldats com en el Tripartit, i per això no acceptaran segons quines coses* i Camil Ros afirmà que *si la consulta no es fa, es trencarà el Pacte de govern*. Finalment, el germà Gabriel Soler m'apuntà que *és coherent que l'esquerra i la dreta de Catalunya es puguin reconciliar amb un factor de molt més pes: el debat nacional i la indignada* Mireia Grau alertà que *el debat nacionalista pugui amb el debat social és un factor problemàtic*.

16.- L'objectiu del Govern és la recuperació econòmica i la consulta. Aquesta última s'acabarà fent?

Irene Rigau afirmà que tot se sabrà durant el segon trimestre del 2014, alhora que Amorós recordava que si es podia fer el 2013 millor, però que *la data acordada és el 2014*.

Tot se sabrà durant el segon trimestre del 2014.

Irene Rigau, consellera d'Ensenyament

Des del PSC, Collboni reclamava més temps i un 70-80% de vot afirmatiu a la secessió per poder dur a terme la independència. En relació al PPC, Rodríguez es decantà pel NO i afirmà que *es planteja una consulta com un eufemisme per a una altra cosa: la independència* i que *qui té la potestat de canviar la Constitució és el poble espanyol*.

Finalment, Herrera opinà que *és al·lucinant que estiguem discutint el quan quan encara no tenim el com*, Villegas digué que veuen la consulta *poc*

favorable perquè Catalunya perdrà seguretat política i econòmica, Vallet tingué molts dubtes que la consulta es faci López Bofill explicà que el govern espanyol no la deixarà fer, que *si la Generalitat decidís tirar pel dret tindria problemes d'estructura material* i que *una majoria qualificada és la meitat més un dels vots.*

La majoria dels periodistes veuen difícil la celebració de la consulta l'any 2014 i aposten per unes eleccions plebiscitàries. Així m'ho relatava Sara González: *si la consulta no es fa el 2014, haurem d'anar cap a unes eleccions plebiscitàries* i assegurava que *l'opció guanyadora hauria de ser de més del 55% perquè amb un 51% del Sí d'una consulta pactada, Catalunya s'haurà de governar amb el que vol el 49% dels catalans?* En la mateixa línia trobem en Kílian Sebrià que opinà que *Mas farà la consulta encara que s'immoli* i ressaltà que *Si surt bé, ja ha dit que se'n va. Però si surt malament se'l recordarà com un derrotat* i Anna Forment de TVE Catalunya manifestà que *hi ha un immobilisme que no es pot suportar.*

Pel que fa als periodistes que creuen que no es farà hi ha Carol Álvarez (EL MUNDO Catalunya) que creu que *El Govern té aquella famosa clàusula que depèn de les condicions econòmiques del moment que es fa* i que l'utilitzaran, reflexió que també comparteix Maria Jesús Cañizares (ABC Catalunya). Joan Barril, però, opta per la idea que *l'animadversió de la resta d'Espanya* la impedirà.

Pel que fa a bloc de l'opinió pública, només el jutge de l'Audiència de Barcelona, José Grau contestà un no dient que *No hi haurà pacte amb el govern espanyol i quan sorgeixi la confrontació, CiU no arribarà fins al final.* Més distinta és l'opinió del germà Gabriel Soler que, tot recordant que *no hi ha una posició conjunta dins l'Església catalana,* manifestà que *si la consulta no s'aconsegueix semblarà un fracàs.* Per la seva banda, Arcadi Oliveres la descarta pel 2014 perquè *pararan els peus a Artur Mas.* Finalment, la posició més ferma pel que fa a la data és la de Martínez Soler: *La consulta s'haurà de fer el 2014 sí o sí. El nostre full de ruta ens marca, com a màxim, el 31 de maig del 2014.* Per acabar, el Doctor Sintès sintetitza que *Confio que com a mínim es faran tots els esforços.*

17.- Quines accions adoptaria el seu Executiu, i vostè com a President, si es continués amb la mateixa situació política que l'actual un any més?
[pregunta només formulada al President de la Generalitat]

El President Mas em respongué que el Govern treballa amb *l'objectiu de fer una consulta consensuada amb l'Estat el 2014*, però que si no s'aconsegueix, s'hauran de *cercar alternatives i no cal descartar la convocatòria d'unes eleccions al Parlament amb un marcat to plebiscitari*. Al mateix temps, m'assegurà que el Govern segueix *treballant de valent per generar les condicions necessàries per a la creació de riquesa i llocs de treball*, remarcant-me que *Catalunya genera riquesa suficient per viure millor del que vivim i, si tinguéssim un finançament just, les eines que tindríem per combatre la crisi serien millors i més efectives*.

18.- Passarem per les urnes abans del 2016 per votar un nou Parlament?

No contemplo cap altra alternativa que no sigui esgotar la legislatura.

Artur Mas, President de la Generalitat

El President de la Generalitat m'assegurà que *no contemplo cap altra alternativa que no sigui esgotar la legislatura* i, és clar, la Consellera Rigau recalca que *treballem per*

acabar la legislatura. ERC ara només pensa en la consulta i Juli Fernández i Santi Rodríguez van apostar, nítidament, per unes eleccions anticipades.

Pel que fa a la resta de polítics entrevistats, Maria Dolors Domènech (PPC) posà l'accent en l'elevat cost que unes noves eleccions tindria (27 milions d'euros), Joan Herrera digué que no ho sabia, Villegas afirmà que quan hagin eleccions anticipades serà el moment en què Mas haurà fracassat de nou i López Bofill de Solidaritat resumí que *si anem cap a la independència, anirem a votar*.

Gran part dels periodistes contesten afirmativament, però no amb la mateixa seguretat. Per exemple, Maiol Roger respongué amb un *Sí, segur. Per alguna cosa o altra*. Però la resta elaboraren la resposta en funció del desenvolupament de la consulta i del Pacte d'Estabilitat amb Esquerra. Sara González explicà que *el govern només vol fer una consulta legal i acordada, pot ser que ens hi acabem trobant*, així com també em defensà aquesta tesi en Kílian Sebríà (*Hi haurà eleccions anticipades si no hi ha consulta*). Isabel

Garcia Pagan avocava a la lògica dient que aquesta *diria que si el principal eix d'aquest Govern és fer una consulta. I si no es pot fer, s'haurien de convocar eleccions*. Finalment, Neus Tomàs m'advertí que *no dependrà de Mas, sinó de Junqueras*.

D'altra banda, vull exposar uns plantejaments complementaris al paràgraf anterior. Jacint Felip va respondre a aquesta pregunta amb un *tot dependrà de la consulta*, però afegí que si surt el NO, hi ha d'haver un canvi necessari a la Generalitat i determinar les relacions amb l'Estat. Un altre plantejament interessant és el de Marc Martínez Amat que, abans de tot, vol fixar el model de legislatura que estem realitzant: *Constituent o convencional?* Per acabar, Joan Barril em digué que el que havia deixat el 25N a CiU és *la por en un partit que no en tenia* i Maria Jesús Cañizares anava més enllà i es preguntava sobre quins podrien ser els líders de les forces catalanes una vegada passés aquest procés.

Finalment, tots els entrevistats de l'últim bloc tenen una mateixa resposta a l'última pregunta del qüestionari: si la consulta no s'acaba fent el 2014, Esquerra trencarà el Pacte i ens veurem abocats a unes eleccions anticipades.

En aquesta pregunta, Arcadi Oliveres va fer broma i respongué que *a mi em faria molta por perquè ens agafaria amb els pixats al ventre* en referència a la falta de temps per tal que el Procés Constituent es pugui preparar per a unes eleccions. Sobre si Oliveres es presentarà com a diputat explicà que *La germana Teresa Forcades i jo mateix som els promotors, però no ens agrada el dia a dia de la política: ella per les seves limitacions com a monja i jo per l'edat i perquè no sóc tan competent com caldria, no podem ser diputats. A mi m'entusiasma la política, però no tinc les capacitats que altres persones tenen*. Sobre aquesta qüestió, el germà Gabriel Soler manifestà que *nosaltres [el Monestir de Montserrat] no tenim cap vincle polític ni jurídic amb el Procés Constituent i que la germana Teresa Forcades peca de bona fe. Quan ets en un monestir, no has d'intervenir en la vida pública*.

5.- Conclusions

Les eleccions del 25 de novembre van provocar un sacseig en l'agenda política catalana. És rar que s'acabi una legislatura al cap de dos anys d'haver-la iniciada, però la decisió del President evidenciava un moment de gran convulsió política en el qual la societat es preguntava quin havia de ser l'estatus polític de Catalunya.

La federació nacionalista, que tornà a la Generalitat a finals del 2010, es va marcar com a objectiu un pacte fiscal per a Catalunya. El que ni tan sols es podia preveure en aquell moment era que hi hauria un auge del sentiment independentista i que en plena negociació d'aquest nou sistema de finançament, un milió i mig de persones sortirien en una manifestació que portaria com a eslògan *Catalunya, nou estat d'Europa*.

CiU, amb la seva voluntat de ser una força dels valors majoritaris de la societat catalana, va interpretar que aquesta s'havia mogut cap al sobiranisme. Aquest és el primer punt on, segons les fonts consultades, les personalitats que no comparteixen l'ideari polític del President l'acusen de precipitació, de basar la seva estratègia política a partir d'una manifestació per obtenir rèdits electorals. En canvi, aquells que recolzen el President aplaudeixen la seva acció com a decisiva per als esdeveniments històrics.

Tot i així, CiU, políticament parlant, no ho tenia tot tan fàcil. D'una banda, al llarg dels dos anys que va durar la IX Legislatura, el Govern de la Generalitat va aplicar retallades en el sector públic que van provocar un fort rebuig social. D'altra banda, el debat central dels comicis s'havia desplaçat a un terreny que sempre havia estat defensat per una altra formació: Esquerra Republicana, i els convergents no tenien un discurs nacional diferenciat i que contrastés amb el d'ERC. Els republicans, amb una nova direcció i un cap de cartell que desperta simpaties fins i tot en aquells que no són pròpiament d'ERC, podien esgarrapar aquells vots que CiU els va treure el 2010, i així va ser.

A més, la federació va patir un gran entrebanc de la mà del diari EL MUNDO. Aquest publicà un informe, a data d'avui encara no s'ha trobat ni l'original ni la font d'on va sortir, en què s'afirmava que el President, i llavors candidat de CiU, Artur Mas i l'expresident, Jordi Pujol tenien comptes a Suïssa. El que era una

acció poc neta del diari EL MUNDO, no va tenir gaires, per no dir gens, repercussions en el desenvolupament electoral, tot i que va aconseguir establir el debat sobre la corrupció dins l'agenda política.

Les fonts consultades al·leguen que el que realment va passar factura a Convergència i Unió i els va fer baixar fins a 12 escons va ser la seva gestió social. Les retallades van ser visibles en campanya electoral perquè en el seu sisè dia va tenir lloc una vaga general. I, segons les forces d'esquerres, CiU ja estava sota sospita de corrupció. Finalment, l'últim ingredient pel qual es defensa que l'informe no afectà el resultat final de CiU és que EL MUNDO no és un diari que incideixi en la societat catalana perquè no transmet gaire fiabilitat en l'opinió pública catalana.

Així doncs, la nit del 25N, Catalunya es preguntava per què CiU havia baixat fins als 50 escons tenint en compte que les enquestes els situaven sempre per sobre dels 62 diputats. M'inclino a apuntar les retallades com un dels factors que va fer baixar la federació i com a segon factor, les enquestes, ja que aquestes no van preveure el destinatari del vot sobiranista a causa de la gran volatilitat del vot durant tota la precampanya i la campanya electoral. En definitiva, el diagnòstic, la fotografia del moment de la manifestació, no va ser ben presa pels estratègics de CiU, concretament, pel seu expert en demoscòpia.

El vot sobiranista premià ERC, per molts considerada l'original i no la còpia pel que fa a l'independentisme, que va ser la gran guanyadora de la nit, situant-se com a segona força i desbancant el PSC. Un signe més del moment polític convuls que Catalunya vivia. El mapa polític de la transició, a poc a poc, s'anava fent miques.

L'altra cara de la nit electoral va ser l'auge de Ciutadans, una formació que dos anys abans dels comicis havia estat a punt de desaparèixer de l'hemicicle. Albert Rivera va veure com els seus escons es van multiplicar per tres i començava a esdevenir una amenaça per a les altres formacions partidàries del NO a la independència en futures eleccions.

L'escenari de polarització va ser el detonant perquè tant el PPC com C's marquessin resultats rècord. Malgrat que els populars catalans mostraven signes de creixement contingut o estabilització, mentre que Ciutadans

semblava no tenir fre. La no governabilitat i el seu discurs contra la corrupció i a favor de la racionalització pública van ajudar la formació, més enllà de la seva lluita pel bilingüisme.

Tot i que al Parlament hi ha set forces polítiques, la governabilitat de Catalunya està marcada pel Pacte d'Estabilitat parlamentària que CiU i ERC van signar el 20 de desembre del 2012. A partir d'aquí el full de ruta passa per l'exercici del Dret a Decidir, és a dir, per la convocatòria d'una consulta.

Els dubtes que aquest Pacte pot presentar vénen donats pel fet que Esquerra és molt més taxativa en la data en què vol que es voti a favor de la independència: el 2014. Les fonts consultades expressen la sospita que CiU s'acabarà fent enrere per pressions externes, tot i que remarquen que el full de ruta emprès pel President Mas és del tot sincer per part seva.

En aquest possible escenari, Esquerra abandonaria el Pacte de Governabilitat perquè s'hauria trencat un dels principals compromisos: dur a terme la consulta l'any 2014, i CiU no tindria altre remei que convocar unes noves eleccions de caràcter plebiscitari. Cal afegir que des de les forces d'esquerres, acusen ERC d'avantposar els seus interessos nacionals en detriment dels socials.

En resum, el 2014 serà l'any clau però ningú no pot afirmar amb claredat què acabarà succeint. Des de CiU i ERC asseguren que estan treballant perquè els catalans puguin votar el 2014, però des dels altres sectors polítics recalquen que per votar s'ha de respectar la Constitució. Pel que fa als periodistes i als membres de l'opinió pública entrevistats, aquests són molt reticents a creure que la consulta se celebrarà l'any que ve.

Entrem, doncs, en una nova etapa de la política catalana en què el 25N era només el seu pròleg. El futur polític immediat de Catalunya és incert perquè no se sap ni tan sols si es podrà votar, ni quina seria la pregunta formulada, ni si el govern espanyol ho permetrà o, si hi hagués consulta, quina seria l'opció majoritària.

Tot està per fer i tot és possible, i més en política, però, encara que el 25N quedi enrere, les tres mirades, la suma dels partits polítics, els mitjans de

comunicació i l'opinió pública, hauran de portar de manera democràtica la batuta d'una melodia que ni tan sols ha començat.

Epíleg

Amb aquesta incertesa sobre el futur de Catalunya tanco un Treball de Recerca que m'ha aportat molt com a estudiant, però també com a persona. Primer de tot, vull remarcar que vaig intentar plasmar les *Tres mirades* de manera objectiva i representant la majoria de sensibilitats. Per aquest motiu, aconseguir per diversos mitjans aquestes entrevistes m'ha ajudat a ser una persona més lluitadora. La gratificació personal un cop aconseguides ha estat la meva millor recompensa.

D'altra banda, quan feia una entrevista a una personalitat que havia llegit, sentit o vist pels mitjans de comunicació pensava que, en realitat, tots som persones. Unes són més conegudes i d'altres no ho són tant, però el tracte amb diàleg i respecte, així com el fet d'haver tingut una entrevista relaxada amb ells em porten a la conclusió que tots tenim un denominador comú, independentment del nostre càrrec.

Un altre punt que les *Tres mirades* m'han aportat és el de la reafirmació d'allò que vull estudiar en un futur gràcies al fet que vaig poder viure l'ambient del Parlament de Catalunya, però alhora l'ambient en uns mitjans que, per desgràcia, no estan passant pel seu millor moment.

A més a més, el Treball de Recerca m'ha empès a parlar amb diverses personalitats amb qui no compartia la seva ideologia. Tot i això, he pogut enraonar amb aquestes persones i aproximar-me a elles, dialogant i escoltant.

Finalment, vull deixar constància que tothom m'ha atès amb molta correcció, de manera altruista i amb una relació nogensmenys distant. Valoro especialment aquelles xerrades abans o després de l'entrevista que vaig tenir amb la Consellera d'Ensenyament, Irene Rigau, amb en Jaume Collboni (PSC), amb la Maria Dolors Domènech (PPC), amb en Kílian Sebrà (Catalunya Ràdio), amb en Joan Barril (Catalunya Ràdio), amb en Jacint Felip (Ràdio 4), amb la Carol Álvarez (EL MUNDO Catalunya), amb la Maria Jesús Cañizares (ABC Catalunya) i amb l'Arcadi Oliveres (Procés Constituent).

Bibliografia

- AIRA, Toni: *Els guardians del missatge*. Barcelona: Editorial UOC. 2011.
- ___ *La comunicació política*. Barcelona: Editorial UOC. 2010.
- ___ [en línia] <http://www.toniaira.cat/qui-soc/> [Consulta: 29/08/13]
- CANALETA, Pau. [en línia]. <http://www.paucanaleta.com/pau-canaleta/> [Consulta: 29/08/13]
- GUTIÉRREZ-RUBÍ, Antoni: *La política vigilada*. Barcelona: Editorial UOC, 2011.
- McCOMBS, Maxwell: *Estableciendo la agenda*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica. 2006.
- SINTES, Marçal: *Periodistes contra polítics*. Barcelona: Columna Edicions. 2011.
- Per a l'elaboració del punt 3 (*El camí cap al 25N*) s'han fet servir tot un seguit de fonts ja especificades en les notes a peu de pàgina d'aquell apartat.
- Per a l'elaboració del punt 4 (*Els partits polítics, els mitjans de comunicació i l'opinió pública a l'entorn del 25N*) s'han utilitzat els testimonis de 31 entrevistats per mi.